

VI POLSKO - HISZPAŃSKA KONFERENCJA NAUKOWA 24-25 MAJA 2022

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE - UWARUNKOWANIA PRAWNE
I MOŻLIWOŚCI DZIAŁANIA NA RZECZ CELÓW SPOŁECZNIE
UŻYTECZNYCH W PERSPEKTYWIE PRAWNO-PORÓWNAWCZEJ -
WNIOSKI NA PRZYSZŁOŚĆ / SOCIEDAD CIVIL - CONDICIONES
LEGALES Y POSIBILIDADES DE ACTUAR EN FAVOR DE OBJETIVOS
SOCIALMENTE ÚTILES DESDE UNA PERSPECTIVA DE DERECHO
COMPARADO - CONCLUSIONES PARA EL FUTURO

CENTRUM
PRAWA
HISZPAŃSKIEGO
I EUROPEJSKIEGO

II OGÓLNOPOLSKI KONGRES
ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

HONOROWY PATRONAT
AMBASADY HISZPANII W POLSCE

WSTĘP	4-5	RÉGIMEN FISCAL DE LAS ENTIDADES SIN ÁNIMO DE LUCRO EN ESPAÑA/ SYSTEM PODATKOWY PODMIOTÓW NIENASTAWIONYCH NA ZYSK W HISZPANII	37-39
PROGRAM KONFERENCJI	6-11	Dra. Maria del Mar de la Peña, Universidad de Murcia	
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI NON-PROFIT W POLSCE W ŚWIETLE DANYCH STATYSTYCZNYCH/ ACTIVIDAD DE LAS ORGANIZACIONES SIN ÁNIMO DE LUCRO EN POLONIA A LA LUZ DE LOS DATOS ESTADÍSTICOS	12-13	SYSTEM PODATKOWY PODMIOTÓW NIENASTAWIONYCH NA ZYSK W POLSCE/ RÉGIMEN FISCAL DE LAS ENTIDADES SIN ÁNIMO DE LUCRO EN POLONIA	40-41
Karolina Goś-Wójcicka, Główny Urząd Statystyczny		dr Maria Supera-Markowska, Uniwersytet Warszawski	
LA CONSECUCCIÓN DE LOS FINES EDUCATIVOS DE INTERÉS PÚBLICO A TRAVÉS DE LAS ONG/ OSIĄGANIE CELÓW EDUKACYJNYCH LEŻĄCYCH W INTERESIE PUBLICZNYM ZA POŚREDNICTWEM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	14-15	EL TRATAMIENTO FISCAL DE LAS APORTACIONES A ONG Y A LA IGLESIA EN ESPAÑA/ PODATKOWE UJĘCIE WPŁAT NA RZECZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I KOŚCIOŁA W HISZPANII	42-44
Dr. Francisco M. García Costa, Universidad de Murcia		Dra. María Gabriela Lagos Rodríguez, Universidad de Castilla - La Mancha	
AUTONOMÍA DE LAS CONFESIONES RELIGIOSAS EN LAS ACTIVIDADES DEL TERCER SECTOR/ WOLNOŚĆ WYZWANIA W DZIAŁALNOŚCI TRZECIEGO SEKTORA	16-18	PROBLEMATYKA ODLICZENIA DAROWIZN OD PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH NA GRUNCIE USTAWY O PIT ORAZ USTAW REGULUJĄCYCH STOSUNKI PAŃSTWA Z KOŚCIOŁAMI/ LA CUESTIÓN DE LAS DEDUCCIONES DE LAS DONACIO- NESDEL IMPUESTO SOBRE LA RENTA DE LAS PERSONAS FÍSICAS EN VIRTUD DE LA LEY DEL IRPF Y LAS LEYES QUE REGULAN LAS RELACIONES DEL ESTADO CON LAS IGLESIAS	45-46
Dr. Santiago Catalá Rubio, Universidad de Castilla - La Mancha		Jan Gradkowski, Uniwersytet Warszawski.	
LA INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR PARA OTORGAR PERSONALIDAD JURÍDICA Y DERECHOS PROPIOS A LA LAGUNA DEL MAR MENOR Y SU CUENCA Y SU DESARROLLO LEGAL/ OBYWATELSKA INICJATYWA USTAWODAWCZA WS. NADANIA OSOBOWOŚCI PRAWNEJ I PRAW WŁASNYCH LAGUNIE DEL MAR MENOR WRAZ Z JEJ DORZECZEM ORAZ JEJ ROZWÓJ PRAWNY	19-22	PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG A ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W POLSCE/ IMPUESTO SOBRE EL VALOR AÑADIDO (IVA): IMPACTO EN LAS ORGANIZACIONES NO GUBERNAMENTALES EN POLONIA	47-49
Dra. María Teresa Vicente Giménez, Universidad de Murcia		Barbara Błaszczak, Uniwersytet Warszawski	
DOBROWOLNOŚĆ PODATKU JAKO NARZĘDZIE BUDOWANIA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO. UTOPIJNY POSTULAT CZY REALNA MOŻLIWOŚĆ?/ EL IMPUESTO VOLUNTARIO COMO HERRAMIENTA PARA LA CONSTRUCCIÓN DE LA SOCIEDAD CIVIL. ¿UN POSTULADO UTÓPICO O UNA POSIBILIDAD REAL?	23-25	1% PODATKU CIT DLA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO - ZAŁOŻENIA DO USTAWY / 1% DEL IMPUESTO DE SOCIEDADES PARA ORGANIZACIONES DE BENEFICIO PÚBLICO: OBJETIVOS DE LA LEY	50-51
dr hab. Maciej Ślifirczyk, Uniwersytet Warszawski		Ilona Pietrzak, Instytut Spraw Obywatelskich	
FINANSE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W WYBRANYCH KRAJACH OECD W LATACH 2010-2020/FINANZAS DE LAS ORGANIZACIONES NO GUBERNAMENTALES EN PAÍSES SELECCIONADOS DE LA OCDE EN 2010-2020	26-28	ZADANIA I ROLA NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI WE WSPIERANIU ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W POLSCE/ TAREAS Y EL PAPEL DEL INSTITUTO NACIONAL PARA LA LIBERTAD EN EL ÁMBITO DE PROMOCIÓN DE LA SOCIEDAD CIVIL EN POLONIA	52-54
dr hab. Michał Bitner, Uniwersytet Warszawski		Wojciech Kaczmarczyk, Narodowy Instytut Wolności -Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	
LA SOSTENIBILIDAD FINANCIERA DEL TERCER SECTOR DE ACCIÓN SOCIAL. ANÁLISIS DE LA FINANCIACIÓN MEDIANTE ASIGNACIONES TRIBUTARIAS/ ZRÓWNOWAŻONE FINANSOWANIE TRZECIEGO SEKTORA W JEGO DZIAŁANIACH SPOŁECZNYCH. ANALIZA FINANSOWANIA POPRZEZ ULGI PODATKOWE	29-31	WSPÓŁPRACA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I JST PRZY TWORZENIU I FUNKCJONOWANIU KLUBÓW SENIORA/ COOPERACIÓN ENTRE LAS ONG Y ENTIDADES LOCALES EN LA CREACIÓN Y FUNCIONAMIENTO DE CENTROS DE MAYORES	55
Dra. Marta Marcos Cardona, Universidad de Murcia		Jarosław Supera, Członek Zarządu, Polsko-Hiszpańska Fundacja Współpracy i Rozwoju	
FINANSOWANIE OPP Z 1% ODPISU Z PDOF - KRYTYKA SYSTEMOWA/ FINANCIACIÓN DE LAS ORGANIZACIONES DE INTERÉS PÚBLICO A PARTIR DE LA ASIGNACIÓN DEL 1% DEL IRPF - CRÍTICA SISTÉMICA	32-34	MIĘDZY PRAWEM A SŁUSZNOŚCIĄ - GRANICE WSPIERANIA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO W PRAWIE PODATKOWYM/ ENTRE LA LEY Y LA EQUIDAD - LOS LÍMITES DEL APOYO A LAS ORGANIZACIONES DE BENEFICIO PÚBLICO EN EL DERECHO TRIBUTARIO	56-57
dr Maria Supera-Markowska, Uniwersytet Warszawski		Bartosz Gryziak, Uniwersytet Warszawski	
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH/ FONDOS EUROPEOS PARA LAS ORGANIZACIONES NO GUBERNAMENTALES	35-36	INFORMACJA O CENTRUM	58-59
Urszula Jackowska, Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich		INFORMACJA O XIX EDYCJI SPH	60

SZANOWNI PAŃSTWO!

Konferencja: II Ogólnopolski Kongres Organizacji Pozarządowych „Społeczeństwo obywatelskie - uwarunkowania prawne i możliwości działania na rzecz celów społecznie użytecznych w perspektywie prawno-porównawczej - wnioski na przyszłość”, która odbędzie się w dniach 24-25 maja 2022 r., jest VI Polsko-Hiszpańską Konferencją Naukową organizowaną przez Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Wspólną ideą tych cyklicznych konferencji jest dostarczenie wiedzy o uwarunkowaniach prawnych wybranych zagadnień problemowych w obydwu krajach, w tym w relacjach bilateralnych, stworzenie platformy do wymiany doświadczeń i nawiązywania międzynarodowych kontaktów. Konferencje te łączą świat akademicki i praktyki, studentów i absolwentów, przedsiębiorców i przedstawicieli administracji publicznej oraz instytucji otoczenia biznesu i organizacji pozarządowych.

Pierwsza z cyklicznych konferencji odbyła się w dniu 5 listopada 2015 r. na Uniwersytecie Warszawskim pod tytułem „Polsko-hiszpańska współpraca gospodarcza - uwarunkowania prawne”. II Polsko-Hiszpańska Konferencja Naukowa, która miała miejsce w dniu 10 maja 2017 r. (także na UW), dotyczyła zagadnienia: „Rozwój przedsiębiorczości w polsko-hiszpańskich relacjach gospodarczych - doświadczenia i perspektywy rozwoju oraz uwarunkowania prawne”. III Polsko-Hiszpańska Konferencja Naukowa „Aktualne zagadnienia prawno-podatkowe oraz z zakresu prawa handlowego w polsko-hiszpańskich relacjach gospodarczych” odbyła się w dniu 17 maja 2018 r. (na UW). W dniu 16 maja 2019 r. (na UW) miała miejsce IV Polsko-Hiszpańska Konferencja Naukowa „Aktualne problemy i wyzwania w zatrudnianiu pracowników w Polsce i w Hiszpanii w kontekście rozwoju współpracy gospodarczej”. Natomiast V Polsko-Hiszpańska Konferencja Naukowa, która odbyła się w dniach 20-21 maja 2021 r., także na UW (online), poświęcona była zagadnieniem „Aktualnych problemów finansów publicznych i uwarunkowań prawnych działalności przedsiębiorców w polsko-hiszpańskich stosunkach gospodarczych”.

Materiały z tych konferencji są dostępne na stronie internetowej Centrum. Wystąpienia podczas konferencji wygłaszają przedstawiciele licznych ośrodków akademickich oraz uznani praktycy z Hiszpanii i Polski, a do udziału są zapraszani studenci i absolwenci Szkoły Prawa Hiszpańskiego na Uniwersytecie Warszawskim, studenci i absolwenci WPIA UW oraz innych - polskich i hiszpańskich - uczelni, a także przedstawiciele polskich i hiszpańskich przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz administracji publicznej (rządowej i samorządowej).

Jest mi niezmiernie miło powitać Państwa wśród Uczestników VI Polsko-Hiszpańskiej Konferencji Naukowej pt.: II Ogólnopolski Kongres Organizacji Pozarządowych „Społeczeństwo obywatelskie - uwarunkowania prawne i możliwości działania na rzecz celów społecznie użytecznych w perspektywie prawno-porównawczej - wnioski na przyszłość”, która odbędzie się w dniach 24-25 maja 2022 r. na Uniwersytecie Warszawskim (online).

Życząc interesujących i owocnych obrad,
pozostaję z poważaniem

dr Maria Supera-Markowska
Kierownik Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego

18 maja 2022 r., Warszawa

9:00-9:45

POWITANIE/ BIENVENIDA

- Prof. dr hab. Alojzy Z. Nowak, Rektor Uniwersytetu Warszawskiego
- Dr. José Luján Alcaraz, Rektor Uniwersytetu w Murcji
- Prof. dr hab. Tomasz Giaro, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji, Uniwersytet Warszawski
- Małgorzata Supera, Polsko-Hiszpańska Fundacja Współpracy i Rozwoju

WYSTĄPIENIE INAUGURACYJNE: ROLA I ZNACZENIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W HISZPANII

DISCURSO DE INAUGURACIÓN: EL PAPEL Y LA IMPORTANCIA DE LAS ONG EN EL DESARROLLO DE LA SOCIEDAD CIVIL EN ESPAÑA

- Eduardo Ramón Merino de Mena, Konsul i Radca ds. Kultury, Ambasada Hiszpanii w Polsce

9:45-12:00

PANEL I: DZIAŁANIE NA RZECZ CELÓW SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I INNE PODMIOTY/PROMOCIÓN DE OBJETIVOS SOCIALMENTE ÚTILES POR PARTE DE LAS ONG Y OTROS ACTORES

Działalność organizacji non-profit w Polsce w świetle danych statystycznych/Actividad de las organizaciones sin ánimo de lucro en Polonia a la luz de los datos estadísticos

- Karolina Goś-Wójcicka, Naczelnik Wydziału Badań i Analiz Gospodarki Społecznej, Departament Badań Społecznych, Główny Urząd Statystyczny

La consecución de los fines educativos de interés público a través de las ONG/Osiąganie celów edukacyjnych leżących w interesie publicznym za pośrednictwem organizacji pozarządowych

- Dr. Francisco M. García Costa, Universidad de Murcia

Autonomía de las confesiones religiosas en las actividades del tercer sector/Wolność wyznania w działalności trzeciego sektora

- Dr. Santiago Catalá Rubio, Universidad de Castilla - La Mancha

La iniciativa legislativa popular para otorgar personalidad jurídica y derechos propios a la Laguna del Mar Menor y su cuenca y su desarrollo legal/Obywatelska inicjatywa ustawodawcza ws. nadania osobowości prawnej i praw własnych Lagunie del Mar Menor wraz z jej dorzeczem oraz jej rozwój prawny

- Dra. María Teresa Vicente Giménez, Universidad de Murcia

Dobrowolność podatku jako narzędzie budowania społeczeństwa obywatelskiego. Utopijny postulat czy realna możliwość?/El impuesto voluntario como herramienta para la construcción de la sociedad civil. ¿Un postulado utópico o una posibilidad real?

- dr hab. Maciej Ślifirczyk, Uniwersytet Warszawski

Pytania i dyskusja / Preguntas y debate

- Moderator: dr Maria Supera-Markowska, Kierownik Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego, Uniwersytet Warszawski

12:00-12:15

PRZERWA KAWOWA/PAUSA DE CAFE

12:15-14:15

PANEL II: FINANSOWANIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I INNYCH PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO / FINANZAS DE ORGANIZACIONES NO GUBERNAMENTALES Y OTRAS ENTIDADES QUE REALIZAN ACTIVIDADES DE BENEFICIO PÚBLICO

Finanse organizacji pozarządowych w wybranych krajach OECD w latach 2010-2020/Finanzas de organizaciones no gubernamentales en países seleccionados de la OCDE en 2010-2020

- dr hab. Michał Bitner, Uniwersytet Warszawski

La sostenibilidad financiera del tercer sector de acción social. Análisis de la financiación mediante asignaciones tributarias/Zrównoważone finansowanie trzeciego sektora w jego działaniach społecznych. Analiza finansowania poprzez ulgi podatkowe

- Dra. Marta Marcos Cardona, Universidad de Murcia

Finansowanie OPP z 1% odpisu z PDOF - krytyka systemowa/
 Financiación de Organizaciones de Beneficio Publico de la asignación del
 1% de IRPF - crítica sistémica

- dr Maria Supera-Markowska, Uniwersytet Warszawski

Fundusze europejskie dla organizacji pozarządowych/Fondos europeos
 para organizaciones no gubernamentales

- Urszula Jackowska, Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

Pytania i dyskusja / Preguntas y debate

- Moderator: dr Maria Supera-Markowska,
 Kierownik Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego,
 Uniwersytet Warszawski

14:15-15:00 PRZERWA OBIADOWA/PAUSA DE COMIDA

15:00-17:30 **PANEL III: DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO - WYBRANE
 ASPEKTY PODATKOWE/ACTIVIDAD DEL BENEFICIO PUBLICO -
 ALGUNOS ASPECTOS TRIBUTARIOS ELEGIDOS**

Régimen fiscal de las Entidades sin ánimo de lucro en España/System
 podatkowy podmiotów nienastawionych na zysk w Hiszpanii

- Dra. Maria del Mar de la Peña, Universidad de Murcia

System podatkowy podmiotów nienastawionych na zysk w Polsce/
 Régimen fiscal de las Entidades sin ánimo de lucro en Polonia

- Dr Maria Supera-Markowska, Uniwersytet Warszawski

El tratamiento fiscal de las aportaciones a ONG y a la Iglesia en España/
 Podatkowe ujęcie wpłat na rzecz organizacji pozarządowych i Kościoła
 w Hiszpanii

- Dra. María Gabriela Lagos Rodríguez, Universidad de Castilla - La Mancha

Problematyka odliczenia darowizn od podatku dochodowego od osób
 fizycznych na gruncie ustawy o PIT oraz ustaw regulujących stosunki
 Państwa z Kościołami/ La cuestión de las deducciones de las donaciones
 del impuesto sobre la renta de las personas físicas en virtud de la Ley del
 IRPF y las leyes que regulan las relaciones del Estado con las Iglesias

- Jan Gradkowski, Uniwersytet Warszawski

Podatek od towarów i usług a organizacje pozarządowe w Polsce/
 Impuesto sobre bienes y servicios (IVA) y organizaciones no gubernamentales
 en Polonia

- Barbara Błaszczak, Uniwersytet Warszawski

Pytania i dyskusja / Preguntas y debate

- Moderator: dr Maria Supera-Markowska, Kierownik Centrum Prawa
 Hiszpańskiego i Europejskiego, Uniwersytet Warszawski

17:30-18:00 **PODSUMOWANIE, DYSKUSJA PLENARNA I ZAMKNIĘCIE
 PIERWSZEGO DNIA KONFERENCJI/ RESUMEN, DEBATE
 PLENARIO Y CLAUSURA DEL PRIMER DÍA DE LA CONFERENCIA**

- Dr Maria Supera-Markowska, Kierownik Centrum Prawa
 Hiszpańskiego i Europejskiego, Uniwersytet Warszawski

9:00-9:30 **POWITANIE ORAZ PODSUMOWANIE OBRAD I DNIA KONFERENCJI/ BIENVENIDA Y RESUMEN DE LAS DEBATES DEL PRIMER DÍA DE LA CONFERENCIA**

- dr Maria Supera-Markowska, Kierownik Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego, Uniwersytet Warszawski

9:30-11:30 **PANEL IV: PANEL DYSKUSYJNY „1% PODATKU CIT DLA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO – ZAŁOŻENIA DO USTAWY” ORGANIZOWANY PRZEZ INSTYTUT SPRAW OBYWATELSKICH / PANEL DE DISCUSIÓN "1% DEL IMPUESTO DE SOCIEDADES PARA ORGANIZACIONES DE BENEFICIO PÚBLICO: OBJETIVOS DE LA LEY" A CARGO DEL INSTITUTO DE ASUNTOS CIVILES**

- prof. dr hab. Piotr Gliński*, Wicepremier, Przewodniczący Komitetu ds. pożytku publicznego
- dr hab. Marek Rymśa, Doradca Prezydenta RP, Przewodniczący Rady ds. Społecznych
- dr Maria Supera-Markowska, adiunkt w Katedrze Prawa Finansowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego
- Jarosław Szatański*, Dyrektor Departamentu Podatków Bezpośrednich, Ministerstwie Finansów
- Moderator: Ilona Pietrzak, Wiceprezes Instytutu Spraw Obywatelskich

*w trakcie potwierdzania/pendiente de confirmación

11:30-12:00 **PRZERWA KAWOWA/PAUSA DE CAFE**

12:00-13:35 **PANEL V: KREOWANIE PRZEZ PAŃSTWO I JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WARUNKÓW DO ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI NGO CZY ZARZĄDZANIE SEKTOREM? / ¿CREACIÓN POR LAS UNIDADES DE GOBIERNO ESTATAL Y LOCAL CONDICIONES PARA EL DESARROLLO DE LAS ACTIVIDADES DE LAS ONG O LA GESTIÓN SECTORIAL?**

Zadania i rola Narodowego Instytutu Wolności we wspieraniu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce/Tareas y el papel del Instituto Nacional de la Libertad en el apoyo al desarrollo de la sociedad civil en Polonia

- Wojciech Kaczmarczyk, Dyrektor Narodowego Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Współpraca organizacji pozarządowych i JTS przy tworzeniu i funkcjonowaniu klubów seniora/Cooperación de organizaciones no gubernamentales y Entidades Locales en la creación y funcionamiento de clubes de seniores

- Jarosław Supera, Członek Zarządu, Polsko-Hiszpańska Fundacja Współpracy i Rozwoju

Między prawem a słuszością - granice wspierania organizacji pożytku publicznego w prawie podatkowym/Entre la ley y la equidad - los límites del apoyo a las organizaciones de beneficio público en el derecho tributario

- Bartosz Gryziak, Uniwersytet Warszawski

Pytania i dyskusja / Preguntas y debate

- Moderator: dr Maria Supera-Markowska, Kierownik Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego, Uniwersytet Warszawski

13:35-14:00 **PODSUMOWANIE I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI/ RESUMEN Y CLAUSURA DE LA CONFERENCIA**

- Dr Maria Supera-Markowska, Kierownik Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego, Uniwersytet Warszawski

Karolina Goś-Wójcicka, Główny Urząd Statystyczny

Celem wystąpienia będzie opis działalności polskich organizacji non-profit i ich społeczno-ekonomicznego znaczenia w życiu społecznym, z uwzględnieniem dziesięcioletniej perspektywy czasowej (lata 2010-2020).

Organizacje non-profit to podmioty tworzące zbiorowość odrębną od sektora publicznego i komercyjnego. Zgodnie z definicją międzynarodowego podręcznika Satellite Account on Non-profit and Related Institutions and Volunteer Work (https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/UN_TSE_HB_FNL_web.pdf, dostęp: 03.07.2020 r.) do sektora non-profit zalicza się podmioty, które:

- są w odpowiednim stopniu sformalizowane (np. w wyniku zarejestrowania we właściwym urzędzie) lub przynajmniej ich cele, sposób działania i struktura mają charakter trwały,
- są instytucjonalnie odrębne od administracji publicznej,
- mają charakter niezarobkowy (działają nie dla zysku i nie rozdzielają ewentualnej nadwyżki między swoich członków, pracowników itp.),
- są samorządne (władze i kierunki działania określane są wewnątrz organizacji),
- charakteryzują się dobrowolnością uczestnictwa w działalności organizacji.

W Polsce kryteria te spełniają podmioty o różnych formach prawnych i organizacyjnych, w tym: typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, stowarzyszenia sportowe, ochotnicze straże pożarne, koła łowieckie, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, koła gospodyń wiejskich, organizacje pracodawców, związki zawodowe i partie polityczne.

Sektor non-profit jest niezwykle zróżnicowaną wewnątrznie zbiorowością, jak również dynamicznie zmienia się na przestrzeni lat. Jego statystyczny obraz można prezentować z wielu perspektyw: od strony zróżnicowania prowadzonej działalności (np. formy i dziedziny działalności), od strony zaangażowania obywateli w działalność organizacji (np. tworzenie organizacji, przynależność członkowska, wolontariat), od strony potencjału ekonomicznego samych organizacji (np. zatrudnienie, przychody) oraz od strony znaczenia działalności organizacji dla społeczeństwa (np. odbiorcy działalności, udział w usługach społecznych, gospodarce narodowej). Dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) dostarczają informacji pozwalających uchwycić w pewnym zakresie wszystkie te perspektywy. Dodatkowo dokładność i wysoka jakość danych umożliwiają prezentację szczegółowych przekrojów związanych z profilem działalności, dezagregację terytorialną, a także prowadzenie porównań w czasie.

Podstawę wystąpienia stanowią będą wyniki ogólnopolskich badań sprawozdawczych GUS realizowanych systematycznie od przeszło dekady wśród stowarzyszeń, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych, samorządu gospodarczego i zawodowego, organizacji pracodawców, związków zawodowych, a także partii politycznych. Badania te stanowią odpowiedź na wzrastające zainteresowanie problematyką społeczeństwa obywatelskiego, a także dostarczają danych niezbędnych do oceny realizacji polityk publicznych dotyczących wspierania gospodarki społecznej (ekonomii społecznej) oraz kapitału społecznego.

LA CONSECUCIÓN DE LOS FINES EDUCATIVOS DE INTERÉS PÚBLICO A TRAVÉS DE LAS ONG/OSIĄGANIE CELÓW EDUKACYJNYCH LEŻĄCYCH W INTERESIE PUBLICZNYM ZA POŚREDNICTWEM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Dr. Francisco M. García Costa, Universidad de Murcia

La actividad de las organizaciones no gubernamentales de la sociedad civil se despliega en todos los ámbitos que constituyen el objeto de la acción del Estado social: desde la sanidad hasta la lucha contra la pobreza, pasando por la educación. El surgimiento de las ONG se ha desarrollado, precisamente, en el contexto del nacimiento y evolución del Estado social, el cual encomienda a los poderes públicos la realización de una serie de fines de contenido social. Ejemplo paradigmático de todo ello es el sistema constitucional español, cuya Constitución recoge en el Capítulo II y en el Capítulo III de su un conjunto de derechos sociales cuya realización se encomienda al Estado en los ámbitos de la educación, de la protección del medioambiente, de la protección de la salud, de la defensa de los consumidores y usuarios o de la protección del patrimonio histórico cultural. Pues bien, la realización efectiva de tales derechos se encomienda, precisamente, a los poderes públicos, los cuales deberán orientar su actuación a su consecución y, en el caso del derecho a la educación, deberán garantizarlo incluso a través del derecho a la tutela judicial efectiva.

En este contexto de un Estado social que ordena a los poderes públicos la transformación de la sociedad y que dota a los poderes públicos de instrumentos para ello a través de la acción de fomento resulta significativo que las ONG coadyuven con los poderes públicos en la realización de tales fines, extremo que no ha de ser interpretado como una abdicación de sus funciones por parte de los poderes públicos, sino como una profundización de la transformación de la sociedad propia del Estado social, profundización que se opera no solo por y desde el Estado, sino también por y desde la propia sociedad.

Especial importancia cobra, en particular, la realización del derecho a la educación en este contexto en el que las organizaciones de la sociedad civil cooperan con los poderes públicos en la realización de derechos sociales. Especial importancia porque estas organizaciones, a través de sus programas de educación formal, no formal e informal, cooperan no solo en dotar de efectividad al derecho a la educación, sino, además, en conseguir los fines a los que está orientado el derecho a la educación: así, a modo de muestrario, las constituciones fijan, bien como fines, bien como contenidos, los siguientes: el pleno desarrollo de la personalidad humana en el respeto a los principios democráticos de convivencia y a los derechos y libertades fundamentales (artículo 27 de la Constitución española de 1978); el respeto por la democracia, el Estado de Derecho y los derechos humanos (artículo 114 de la Constitución de Noruega de 1814 en su reforma de 2016); la promoción de la libertad y la paz, la justicia social, la solidaridad, la cooperación y la integración de los pueblos (artículo 73 de la Constitución de

Paraguay de 1992); o, en fin, el aseguramiento de que todas las entidades educativas impartan una educación en ciudadanía, sexualidad y ambiente, desde el enfoque de derechos (artículo 347 de la Constitución de Ecuador de 2008).

Si se confía a las organizaciones de la sociedad civil la realización de programas educativos que han de estar orientados, en el caso del sistema constitucional español, a los fines anteriormente mencionados (el pleno desarrollo de la personalidad humana en el respeto a los principios democráticos de convivencia y a los derechos y libertades fundamentales), se plantea la cuestión de si esa acción educativa desarrollada por las ONG en el ámbito de los valores político-constitucionales ha de estar sometida a los mismos límites que la propia de los poderes públicos en la misma será constitucionalmente admisible siempre y cuando sus contenidos no sean contrarios a la libertad ideológica del alumnado; a la condición de democracia abierta de nuestro sistema; a la obligación de neutralidad de los poderes públicos; y a las libertades educativas reconocidas por la propia Constitución, en especial a la libertad de cátedra en su dimensión negativa y al derecho de los padres a recibir una formación moral o religiosa que esté de acuerdo con sus propias convicciones.

En nuestra opinión, los límites anteriores han de ser ponderados en el caso de la actividad educativa de las ONG y abordaremos tal modulación en esta conferencia.

Dr. Santiago Catalá Rubio, Universidad de Castilla - La Mancha

Las Confesiones religiosas y las Iglesias son, por definición, entidades provistas de tendencia. El hecho de que su naturaleza sea confesional implica per se un ideario propio, un funcionamiento específico que se aparta de forma profunda y radical del resto de entidades de Derecho común. Dos ejemplos nos servirán para entender la enorme diferencia existente entre una Confesión religiosa y una ONG típica, por ejemplo, una asociación sin ánimo de lucro, sometida al Derecho civil. A ésta última se le exige que funcione con criterios democráticos. Por el contrario, las Confesiones religiosas no están obligadas a hacerlo, de hecho, no funcionan así. En la Iglesia católica la democracia sólo existe en puridad en el momento de la elección del Papa, convirtiéndose así en la única monarquía electa del mundo. Otro ejemplo, muy clarividente, por cierto, es la plena igualdad de derechos y obligaciones de todos los miembros de la entidad, aspecto que obliga a todas las asociaciones a reconocer y actuar conforme a este principio-obligación, que es un derecho de todos los socios. Sin embargo, por ejemplo, en la Iglesia católica las mujeres no tienen los mismos derechos que los hombres en tanto que no pueden acceder al sacerdocio. Estos dos ejemplos, que tienen dimensión jurídica importante, nos proporciona una idea de la diferente naturaleza jurídica de los diversos entes que participan en el tercer sector, y de ello dependen aspectos esenciales de su funcionamiento. Consecuencia de lo anterior es la necesidad que tiene el jurista de diferenciar los diferentes tipos de entes que pueden operar en la sociedad civil y, por tanto, en el ámbito jurídico.

Con objeto de procurar la mayor claridad posible, conviene sistematizar este tema de la siguiente forma:

1º.- Asociaciones sometidas al Derecho civil o común.

Se regulan y deben actuar con arreglo al ordenamiento jurídico civil, estando sometidas a las disposiciones generales contenidas en el Código civil y en la Ley Orgánica de Asociaciones principalmente.

2º.- Asociaciones creadas por la Iglesia católica.

Tienen un doble estatuto jurídico: el que proviene del Derecho canónico, lo que le somete a unas reglas específicas de organización, actuación, fines, objetivos, actividades, etc., y el que posee como consecuencia de tener personalidad jurídica civil, lo que las asimilaría a las primeras.

Sin embargo, el hecho de haber sido creadas o erigidas por cualquiera de los órganos de la Iglesia católica hace que el Derecho canónico, por un lado, opere limitando la libertad de acción o agere licere del ente y de sus representantes, socios, etc.

Por otro, los órganos de la Iglesia tienen un amplio ámbito de acción sobre la entidad asociativa, con competencias que alcanzan la supervisión, inspección, intervención, suspensión de su actividad, suspensión en las funciones de sus representantes, nombramiento de otros, introducción en su equipo de gobierno de personas elegidas por la autoridad eclesiástica para el gobierno de la entidad, llegando incluso a la posibilidad de disolverla, etc.

Uno de los problemas que, prima facie, se deja ver en el esquemático funcionamiento realizado para este tipo de entes es la doble naturaleza de la asociación porque, una vez creada por los órganos competentes de la Iglesia -o una vez erigida por ésta tras la iniciativa de particulares-, tiene personalidad jurídico-canónica, además de personalidad jurídico-civil, lo que supone potencialmente el surgimiento de serios problemas de funcionamiento, competencia, sistema de responsabilidades, límites de su capacidad de obrar, etc.

3º.- Asociaciones que denominaré "meramente católicas".

Cabe la posibilidad de que un grupo de personas pertenecientes al citado credo creen una asociación para llevar a cabo acciones de diversa índole (paz, caridad, justicia, desarrollo, apostolado, estudios bíblicos, apoyo a sectores desfavorecidos, etc.) y, sometiéndose al Derecho civil, creen una asociación para cumplir esos objetivos.

En este caso el ordenamiento jurídico español puede inscribirles en el Registro de Asociaciones sin más, sometiéndose así en todo al Derecho común, o, por el contrario, inscribirlas en el Registro de Entidades Religiosas, en cuyo caso hay un reconocimiento explícito por parte del Estado de su naturaleza religiosa.

En este segundo supuesto, nos encontraríamos ante un ente de Derecho civil que, sin embargo, tiene reconocido por parte del ordenamiento jurídico su condición de entidad confesional pero, a su vez, lo que hace es aplicarle el Derecho del Estado que es, por un lado, el Derecho civil o común pero, por otro, el Derecho Eclesiástico del Estado, que es un Derecho especial.

Dra. María Teresa Vicente Giménez, Universidad de Murcia

En otro caso, si se inscribe el ente en el Registro de asociaciones, tendría naturaleza puramente civil, sometiéndose a ese Derecho común en exclusiva, aunque podrían surgir algunas especialidades por razón de la asunción de un credo más o menos explícito o explicitado en sus estatutos.

Estamos, en ambos supuestos, ante entidades sin ánimo de lucro que, por ello, están exentas de determinadas obligaciones tributarias, pueden beneficiarse de un régimen especial de exenciones de impuestos, ayudas directas e indirectas provenientes del sector público, desgravaciones fiscales para particulares y empresas que les realicen donaciones, etc. ; pero, expuesto esto último, como puede verse, la naturaleza del ente asociativo puede potencialmente variar de forma profunda en función de la etiología en su fase creativa o -también- en momentos posteriores. Debe tenerse en cuenta que, disponiendo de dos registros públicos diferentes, depende del propio ente elegir en cuál inscribirse y, logrado el objetivo, someterse expresamente a un régimen jurídico u otro.

Evidentemente, lo que acontece para los entes católicos puede suceder, mutatis mutandis con el resto de Confesiones religiosas (protestantes, budistas, musulmanes. Judíos, ortodoxos, Testigos de Jehová, etc.) sin que el operador jurídico disponga de conocimientos específicos sobre los ordenamientos confesionales a los que se somete o está sometido el ente en cuestión.

Por un lado, es constatable la enorme importancia que tiene para las sociedades avanzadas el tercer sector y el papel que juega la Iglesia católica en este campo, pero, por otro, el jurista debe ampliar el campo de acción para advertir las dificultades y especialidades que pueden surgir de la distinta naturaleza del ente, lo que determina un estatuto en el foro externo (y otro en el fuero interno) de incalculable alcance y consecuencias.

1. Tenemos un grave problema ecológico y la solución requiere un cambio de modelo jurídico, económico, político y cultural.

El calentamiento atmosférico global y el cambio climático son las más significativas muestras del deterioro que el abuso humano está causando en el planeta Tierra. Los informes de la ONU advierten de que el cambio climático es algo muy grave, y señalan que en los mares y océanos del planeta se han alcanzado las temperaturas más altas de la historia.

En el informe del Grupo Intergubernamental de Expertos sobre el Cambio Climático (IPCC) de 2021, presente en la Cumbre del Clima COP26 celebrada en Glasgow (UK), ya no hay duda de que el carbono es la principal causa del incremento global de la temperatura de nuestro planeta, ni de que nuestro modelo económico-productivo no puede continuar si queremos mantener la temperatura global por debajo de 1,5. La efectividad de las Cumbres del Clima se cuestiona año tras año, la última, en la que he participado con del grupo de Mujeres por la Justicia climática, GenderCC - Women for Climate Justice- se ha cerrado con una nueva sensación de fracaso por parte de los científicos y la sociedad civil.

Las leyes medioambientales vigentes desde hace 50 años en todo el mundo no han logrado frenar la pérdida de biodiversidad ni el calentamiento global. En el paradigma occidental la Naturaleza ha sido concebida como un objeto para el beneficio humano y esta concepción errónea nos han conducido al colapso actual. Es el momento para el cambio de paradigma que necesitamos, en el sentido de reconocer que el ser humano forma parte de la Naturaleza y tiene una relación de interdependencia con ella. Este es el nuevo paradigma de la Justicia ecológica, que se proyecta en el ámbito de la economía, la política y el Derecho para impulsar una nueva generación de derechos subjetivos: los derechos de la naturaleza.

2. En el siglo XXI se desarrolla con fuerza un movimiento mundial que promueve los derechos de la naturaleza en todos los continentes y que es reconocido e impulsado por el Programa de Naciones Unidas "Armonía con la Naturaleza".

A medida que avanza la degradación ambiental, incluida la pérdida de especies, la extinción de los arrecifes de coral y el cambio climático en todo el mundo, existe un creciente reconocimiento de que debemos otorgar la más alta protección legal a la naturaleza mediante el reconocimiento de derechos.

El debate jurídico sobre los Derechos de la Naturaleza es relativamente reciente en el mundo occidental. El profesor de Derecho de la Universidad de California del Sur Christopher D. Stone planteó en 1972 la posibilidad de que la naturaleza tuviera derechos por sí misma en un trabajo titulado *¿Deberían los árboles tener un status jurídico propio?/ Should Trees Have Standing?*, lo que abrió una discusión sobre los derechos legales de la Naturaleza, que llegó a la Corte Suprema de los Estados Unidos. El profesor Stone fue seguido de otros como Roderick Nash, profesor de la Universidad de California (Santa Bárbara) en 1984 publica un artículo titulado *¿Tienen derechos las rocas?*, donde encuentra el fundamento de los derechos de las rocas e en las ideas de Aldo Leopold sobre la ética de la Tierra; y en 1989 publica su libro "los Derechos de la Naturaleza", *The Rights of Nature: A History of Environmental Ethics* donde plantea la extensión de los derechos de la naturaleza como la evolución lógica de los derechos.

La Naturaleza es el centro de la vida y debe ser titular de la ley natural que corresponde a su valor. La idea de que la Naturaleza es infinita y podemos seguir destruyéndola a un ritmo regulado nos está alcanzando rápidamente a todos. La comprensión de que nuestros lagos, lagunas, ríos, océanos, bosques y atmósfera pueden aceptar nuestros interminables desechos y contaminación es precisamente lo que está matando el mismo medio ambiente que sustenta todas nuestras vidas. El ecosistema, la unidad básica del medio natural, debería gozar de tres derechos fundamentales básicos: el derecho a existir (*right to exist*); el derecho a un espacio vital o hábitat (*right to habitat*) y el derecho a florecer o desarrollarse según su propia estructura interna y funcionalidad (*right to develop*).

3. Este movimiento es encabezado en Europa por la Iniciativa Legislativa Popular para dotar de personalidad jurídica y derechos propios al Mar Menor y su cuenca.

Las figuras de protección y los instrumentos de carácter regulador que se han sucedido en los últimos veinticinco años para proteger el Mar Menor han sido insuficientes e ineficaces, sin embargo, han servido para constatar la importancia de los valores ecológicos de la Laguna: 1) Internacionales: reconocimiento como Humedal RAMSAR (Humedales de Importancia Internacional, en especial como Hábitat de Aves Acuáticas), ZEPIM (Zona de Especial Protección de Importancia para el Mediterráneo. Convenio de Barcelona); 2) Europeas: Red Natura 2000, Zona ZEPA (Zona de Especial Protección para las Aves) y ZEC (Zonas de Especial Conservación, Directiva Hábitats); 3) Nacionales: Parque Regional de las Salinas de San Pedro y Paisaje Protegido Espacios abiertos e islas del Mar Menor; Área de Protección de Fauna Silvestre.

El daño ocasionado al Mar Menor tiene que ver con un modelo de desarrollo basado en la explotación y dominación de la Laguna y su Cuenca sin tener en cuenta la adecuación a los tiempos y las necesidades ecológicas del ecosistema. La contaminación por nitratos del Mar Menor que lo está llevando al colapso, tras soportar desde los años 60 una hipertrofia económica sin contrapesos ambientales, está causada en gran medida por la actividad agrícola y ganadera intensiva instaladas en la Cuenca en las últimas décadas. Paradójicamente, el modelo de agricultura y ganadería intensiva se utiliza como argumento para "poder alimentar a la gente", sin embargo un sistema alimentario que destruye y contamina la naturaleza no puede ser una base alimentaria segura y duradera. Lo que estamos defendiendo con el derecho a existir y evolucionar naturalmente para el Mar Menor y su Cuenca es un paradigma ecológico de respeto y adecuación a la naturaleza, a sus tiempos, ciclos, diversidad y necesidades, para poder producir más y mejores alimentos empleando menos recursos.

El reconocimiento de personalidad jurídica y derechos propios del Mar Menor y su Cuenca es una iniciativa de la ciudadanía para salvar un ecosistema en peligro. El movimiento social consiguió superar el mínimo de las 500.000 firmas, que exige la Iniciativa Legislativa Popular (ILP) reconocida en la Constitución española (artículo 87.3) en relación con la Ley Orgánica 3/1984, en un contexto de confinamiento por la pandemia COVID. El proceso de recogida de firmas para la ILP, como instrumento máximo de democracia participativa recogido en la Constitución Española, ha sido ejemplar. Desde finales de octubre de 2020, momento en el que se recogieron los pliegos sellados por la Junta Electoral Central, hasta el momento de la entrega de 639.824 firmas ante la Oficina Central del Censo Electoral el 27 de octubre de 2021, el movimiento ciudadano en torno a la ILP fue creciendo en las plazas y las calles de la Región de Murcia y fuera de ella.

La Iniciativa Legislativa Popular para dotar a la Laguna del Mar Menor y su Cuenca (en Murcia) de personalidad jurídica y derechos propios, hoy se encuentra en el Congreso de los Diputados tramitándose como Proyecto de Ley y, después de haber sido aprobada la ILP en el Pleno del Congreso por una mayoría superior a la reforzada.

El pasado 22 de abril se presentó como ponencia en la Asamblea General de las Naciones Unidas en Nueva York la ILP de los derechos del Mar Menor y su desarrollo legal, dentro del Programa „Armonía con la Naturaleza". Los días 1 y 2 de Junio se presentará en la bienal de Venecia, luego en Holanda y Alemania en el marco de la Embajada del Mar del Norte que trata de dotar de derechos propios

**DOBROWOLNOŚĆ PODATKU JAKO NARZĘDZIE
BUDOWANIA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO.
UTOPIJNY POSTULAT CZY REALNA MOŻLIWOŚĆ?/
EL IMPUESTO VOLUNTARIO COMO HERRAMIENTA
PARA LA CONSTRUCCIÓN DE LA SOCIEDAD CIVIL. ¿UN
POSTULADO UTÓPICO O UNA POSIBILIDAD REAL?**

dr hab. Maciej Ślifirczyk, Uniwersytet Warszawski

al Wadden Sea y al Mar del Norte. Suiza intenta introducir este precepto en su Constitución y hay un fuerte movimiento en Francia, Inglaterra y otros países europeos. Ahora trabajamos juntos en un Network porque queremos presentar los casos en el Parlamento Europeo, para impulsar el estudio del Comité Económico y Social de la UE sobre los derechos de la Naturaleza „Hacia una Carta de Derechos Fundamentales de la Naturaleza en la UE” (disponible en <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/towards-eu-charter-fundamental-rights-nature>).

Analizując zagadnienie postawione w temacie referatu niezbędne jest przedstawienie sposobu rozumienia podatku (daniny publicznej), który mógłby stanowić punkt odniesienia dla rozważań w długim ujęciu czasowym, nie ograniczonym do aktualnego stanu prawnego. Uznać w związku z tym można, że zasadniczą cechą przesądzającą o wystąpieniu daniny publicznej i podatku jest istnienie świadczenia o z góry określonym wymiarze, dokonywanego przez jednostkę na rzecz całej wspólnoty lub podmiotu sprawującego władzę. Przymus z omawianego punktu widzenia będzie natomiast oznaczał przymus prawny.

Biorąc pod uwagę przedstawione rozumienie podatku i daniny publicznej warto zauważyć, że istnieją przesłanki dla przyjęcia, że są to konstrukcje starsze, niż instytucja państwa. Człowiek zawsze funkcjonował w grupie, pochodzi od wysoce uspołecznionych przodków ewolucyjnych i jest istotą społeczną. Wiąże się z tym fakt, że jedną z głęboko zakorzenionych w człowieku cech jest empatia a funkcjonowanie społeczności prymitywnych wiąże się z regułami dotyczącymi np. podziału przez myśliwego pozyskanej zwierzyny pomiędzy członkami społeczności. Wspomniane wyżej reguły postępowania mogą wskazywać na funkcjonowanie w prymitywnych społecznościach ustalonych, dobrowolnych świadczeń odpowiadających wyżej sformułowanej definicji daniny publicznej (podatku). Przymus zaczyna się w sposób intensywny łączyć z konstrukcją daniny publicznej (podatku) wraz z pojawieniem się struktur państwowych. Jednocześnie państwo staje się pośrednikiem pomiędzy płacącymi daniny (podatki) i beneficjentami korzyści uzyskiwanych z tego tytułu. Z czasem jednak postępuje proces upodmiotowienia podatników. Kształtująca się konieczność uzyskiwania zgody reprezentantów podatników na pobór podatków stała się kołem zamachowym demokracji i doprowadziła w kolejnych stuleciach do jej wykształcenia się do obecnej postaci. W czasach nowożytnych, aż do czasów współczesnych, podejmowano również próby wprowadzania dobrowolnych podatków (często towarzyszyło temu przy tym posługiwanie się inną nazwą). Dawały one różne efekty a ich ocena nie jest też w każdym przypadku prosta.

Niezależnie od mniej lub bardziej udanych prób wprowadzenia dobrowolnego opodatkowania idea ta jest obecna w różnych państwach w debacie publicznej, choć raczej na jej marginesie. Odnotować w tym zakresie można zwłaszcza wypowiedzi pojawiające się w niemieckiej debacie publicznej ze strony filozofa Petera Sloterdijka. Zaapelował on o przeprowadzenie „rewolucji dającej rękę”, która prowadziłaby do zniesienia podatków przymusowych i ich przekształcenia w dary na rzecz ogółu. Jego zdaniem procedury współczesnego systemu podatkowego wywodzą się z bezpośredniej ciągłości z tradycją absolutystycznej, czego przejawem jest

jednostronne i odgórne kształtowanie stosunków pomiędzy państwem i obywatelami. Z tego względu opisany stan rzeczy nie jest adekwatny dla demokratycznego porządku społecznego i nie powinien być akceptowany. Obecny system prowadzi przy tym jego zdaniem do tzw. fenomenu erozji środka, czyli wzrostu obcości pomiędzy czynną (płacącą podatki) częścią społeczeństwa a systemem politycznym, jak również do zaniku obywatelskiego zaangażowania na rzecz wspólnoty. Autor ten zdaje sobie jednak sprawę, że porzucenie obecnego systemu podatkowego i zastąpienie go systemem opartym o zupełnie inny paradygmat jest nierealne w krótkim okresie. Z tego względu proponuje stopniowe, małe zmiany w prawie podatkowym polegające na tym, aby stworzyć gwarantowaną prawnie możliwość przekazania określonej kwoty podatku na rzecz dobra wspólnego.

Warto zauważyć, że w polskim prawie podatkowym istnieją rozwiązania bardzo zbliżone do postulowanych przez wspomnianego autora. Podatnik polskiego podatku dochodowego od osób fizycznych jest bowiem uprawniony do wskazania w zeznaniu podatkowym wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego, zaś organ podatkowy przekazuje wówczas na rzecz tej organizacji kwotę do wysokości 1% podatku. Warto prześledzić dane dotyczące funkcjonowania wymienionej wyżej instytucji przekazywania 1% na rzecz organizacji pożytku publicznego, aby ocenić, na ile nadzieje pokładane w tego typu rozwiązaniach dają założony efekt.

W okresie obowiązywania omawianych rozwiązań liczba organizacji pożytku publicznego rosła w każdym roku i z poziomu 2200 osiągnęła liczbę 9400. Suma środków przekazanych tym organizacjom wzrosła natomiast z poziomu 10,4 mln zł do kwoty 908 mln zł. Na przestrzeni lat rośnie przy tym z roku na rok liczba podatników przekazujących 1% podatku, jak i liczba organizacji, która otrzymują 1% podatku. W 2004 r. z takiej możliwości skorzystało 80.000 osób, zaś w 2020 - 14.790.000 osób.

Poczynione obserwacje mają ograniczony zakres i nie pozwalają na zbyt daleko idące wnioski. Mimo to skłaniają do uznania, że instytucja 1% podatku jest instytucją, która istotnie ma pewne, pozytywne znaczenie społeczne i prowadzi do ożywienia aktywności zarówno po stronie podatników, jak i organizacji pożytku publicznego. Prowadzi to do upodmiotowienia podatnika, jego docenienia i jednocześnie uwzględnienia jego preferencji w zakresie przeznaczenia środków pozyskiwanych tytułem podatku. Trafne są zatem niektóre intuicje dotyczące wprowadzenia rozwiązań upodabniających świadczenie podatku do dobrowolnego daru. Istnieje przy tym widoczny związek z aktywnością podatników w omawianym zakresie a emocjami związanymi z przeznaczeniem środków na określony cel. Może

to oznaczać trudność w zakresie finansowania w opisany sposób działań, które mają charakter długofalowy i nie generują istotnego efektu emocjonalnego (np. wydatki na dyplomację, wydatki na obronność w czasie pokoju). Jak z tego wynika świadczenia o charakterze dobrowolnym mogą co najwyżej stanowić jedynie częściową alternatywę dla przymusowych podatków. Korzyści społeczne wskazują jednak, że warto takie instrumenty rozważać, poszukiwać i wprowadzać w szerszym zakresie.

dr hab. Michał Bitner, Uniwersytet Warszawski

O ile dane gromadzone w systemie rachunków narodowych od kilkadziesiąt lat stanowią podstawę analiz finansowych sektora przedsiębiorstw i - w pewnej mierze - gospodarstw domowych, a co najmniej od przyjęcia Traktatu z Maastricht są międzynarodowym standardem dokonywania porównań zjawisk i procesów zachodzących w sektorze instytucji rządowych i samorządowych, o są do tej pory stosunkowo rzadko wykorzystywane dla przedstawienia i porównawczej analizy finansów sektora organizacji pozarządowych. Celem opracowania jest w związku z tym zbadanie, w jakim stopniu informacje objęte sekwencją rachunków tego sektora mogą być przydatne do prowadzenia takich analiz.

SNA 2008 (oraz ESA 2010) definiuje instytucje non-profit jako podmioty prawne albo „społeczne” (tzn. pozbawione prawnych gwarancji samodzielności, ale traktowane jako odrębnej przez społeczeństwo - dotyczy to krajów rozwijających się), utworzone w celu wytwarzania dóbr i usług, których status uniemożliwia im funkcjonowanie jako źródło dochodu, zysku lub innej postaci nadwyżki finansowej dla jednostek tworzących je, kontrolujących albo finansujących. Definicja sformułowana dla potrzeb wyodrębnienia sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych (NPISH) odznacza się większą precyzją sformułowań: sektor ten obejmuje mianowicie wyodrębnione prawnie podmioty (tzn. jednostki wyposażone w zdolność prawną) „obsługujące” gospodarstwa domowe i będące producentami nierynkowymi, tzn. takimi, których większa część produkcji dostarczana jest za darmo albo po cenach nieznaczących ekonomicznie (ekonomicznie nieznaczące są ceny, które nie wywierają istotnego wpływu ani na wielkość produkcji, którą producenci skłonni są dostarczać, ani na rozmiary zapotrzebowania, z którym występują nabywcy. Innymi słowy, producenci nie kierują się takimi cenami, podporządkowując rozmiary produkcji maksymalizacji zysków lub przynajmniej pokrywaniu kosztów, zaś konsumenci nie kierują się takimi cenami, podejmując decyzje o nabyciu). Zakres pojęcia instytucji non-profit jest więc szerszy od zakresu pojęcia NPISH. Instytucje non-profit mogą być producentami rynkowymi, kierującymi się relacją między poziomem kosztów a wysokością pobieranych opłat mających znaczenie dla wielkości zapotrzebowania na sprzedawane usługi. Ich status umożliwia im gromadzenie przychodów również ze zbiorów publicznych, co z kolei pozwala na obniżenie opłat dla odbiorców usług, niemniej jednak takie instytucje non-profit zaliczane są do sektora przedsiębiorstw. NPISH z kolei świadczą usługi albo dostarczają innego rodzaju dobra za darmo albo po cenach nieznaczących ekonomicznie, pokrywają zatem koszty funkcjonowania nie przychodami ze sprzedaży, ale regularnymi wpłatami wnoszonymi przez kontrolujące je podmioty, transferami dokonywanymi przez inne podmioty lub przychodami z własności (z tytułu oddawania składników mienia do odpłatnego

korzystania). Z drugiej strony do sektora NPISH nie są zaliczane instytucje non-profit kontrolowane przez władze publiczne albo inne jednostki sektora instytucji rządowych i samorządowych (kontrola nad jednostką rozumiana jest jako zdolność do określania jej ogólnej polityki lub programu, tzn. decydowania o ogólnych kierunkach działania jednostki realizujących jej strategiczne cele). Badanie istnienia kontroli w przypadku NPISH oparte jest na pięciu grupach kryteriów dotyczących powoływania i odwoływania członków organu zarządzającego, występowania szczególnych postanowień statutu albo zawartej z jednostką umowy, zakresu finansowania oraz stopnia ekspozycji na ryzyko.

Badaniem objęto sektor NPISH w Polsce, Hiszpanii, Niemczech, Francji, Szwecji, Republice Czeskiej, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych i Japonii. Kraje te różnią się stopniem rozwoju społeczno-gospodarczego (w relatywnie najuboższym DNB na mieszkańca według parytetu siły nabywczej wynosił w 2020 r. 33 tys. USD, w relatywnie najbogatszym - 64 tys. USD), reprezentują różne, choć oparte na rzymskiej tradycji antycznej kultury prawne, zaś odmienną doświadczeń historycznych zaważyła na zróżnicowaniu znaczenia, struktur i dynamiki tzw. społeczeństwa obywatelskiego. Z drugiej strony w każdym z tych krajów skuteczność funkcjonowania władz statystycznych gwarantuje wysoki poziom rzetelności gromadzonych danych.

W badaniu dokonano przeglądu sekwencji rachunków sektora NPISH w wybranych krajach i na tej podstawie zidentyfikowano kilka relacji, które - jak się wydaje - w najbardziej syntetyczny i klarowny sposób pozwalają na dokonanie porównań dostarczających szczególnie istotnych informacji. Znaczenie gospodarcze sektora NPISH w poszczególnych krajach ustalono na podstawie udziału jego produkcji (P1) i wartości dodanej brutto (B1G) odpowiednio w całej produkcji oraz w całej wartości dodanej wytworzonej na terytorium gospodarczym poszczególnych krajów. W celu pełniejszego zobrazowania dynamiki zmian znaczenia NPISH rozszerzono czasowy horyzont analizy do roku 2000. Porównując udziały sektora w produkcji i wartości dodanej należy pamiętać, że produkcja nierynkowa wyceniana jest nie w cenach bazowych (jak w przypadku produkcji rynkowej i produkcji na użytek własny), ale jako suma kosztów wytwarzania. Wielkości ujęte na rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodu posłużyły także do zbadania stopnia „komercyjnego zorientowania” sektora NPISH: w tym celu wykorzystano udział nadwyżki operacyjnej (B2G-B3G) w wartości dodanej brutto sektora oraz stosunek produkcji rynkowej (P11) i na własny użytek (P12) do produkcji nierynkowej (P13). Strukturę finansowania sektora ustalono z wyodrębnieniem, oprócz produkcji rynkowej, także dochodów z własności (P4) oraz różnych transferów bieżących (D75)

Dra. Marta Marcos Cardona, Universidad de Murcia

(transakcje ewidencjonowane jako różne transfery bieżące obejmują w przypadku NPISH regularne wpłaty członków instytucji typu „korporacyjnego”, dobrowolne wpłaty i wkłady rzeczowe dóbr konsumpcyjnych, inne jednak niż spadki i zapisy, dokonywane przez gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa, jak również przez sektor „reszta świata” - nierezydentów, oraz wszelkiego rodzaju subsydia z sektora instytucji rządowych i samorządowych, z wyłączeniem dóbr kapitałowych i ich finansowania) i transferów kapitałowych (D9). W strukturze wykorzystania zasobów wyszczególniono natomiast spożycie indywidualne (P3, społeczne transfery w naturze), tworzenie majątku trwałego brutto (P51) oraz podatki bieżące (D5) i kapitałowe (D91).

Przeprowadzone analizy pozwoliły na uzyskanie syntetycznego obrazu ewolucji najważniejszych wielkości charakteryzujących finanse sektora NPISH w wybranych krajach. Dostrzeżone podobieństwa i różnice mogą stanowić punkt wyjścia szczegółowych porównań obejmujących ramy instytucjonalne gospodarki finansowej jednostek non-profit. Wyniki badań potwierdziły zarówno przydatność danych gromadzonych w systemie rachunków narodowych również dla analiz dotyczących sektora NPISH, jak i potrzebę prowadzenia rozwijania dodatkowych („satelitarnych”) rachunków dla wszystkich jednostek non-profit oraz ich poszczególnych typów zgodnie z powszechnie stosowanymi klasyfikacjami międzynarodowymi.

El Tercer Sector lo forman un conjunto de entidades (asociaciones, fundaciones, etc.) que desempeñan un papel fundamental en las políticas de lucha contra la pobreza y la exclusión social. Surge con la crisis del estado de bienestar y la constatación de que éste es ineficiente para realizar fines de protección e inclusión social

Dada su capital labor la acción del Tercer Sector precisa de una financiación suficiente. Hasta 1990, la financiación procedía casi exclusivamente del sector privado, lo cual produjo el nacimiento de grandes entidades. La financiación pública, era residual

Todo cambió con la Ley 33/1987 de 23 de diciembre de Presupuestos Generales del Estado para 1988, que, en su Disposición adicional quinta, reguló, por vez primera, la posibilidad de destinar un porcentaje del rendimiento del IRPF a “otros fines de interés social”, que se fijó inicialmente en el 0,5239 por 100.

La razón fundamental de esta previsión fue dar cumplimiento al acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre Asuntos Económicos, de 3 de enero de 1979, que preveía la financiación de la Iglesia Católica a través del mecanismo de la manifestación expresa del contribuyente en su declaración de la renta destinando una parte de la misma, bien a “fines religiosos”, bien a “otros fines de interés social”. En esta primera regulación se posibilitó al contribuyente marcar la casilla de la Iglesia Católica (destinada a su sostenimiento) o la casilla de otros fines de interés social.

Lo cierto es que las organizaciones sociales encontraron a través de esta financiación la posibilidad de desarrollar sus fines sociales, y obteniendo una sostenibilidad financiera que ha permitido articular un Tercer Sector en España con mayores garantías de estabilidad.

En la regulación inicial de 1987 el porcentaje de la cuota íntegra de los contribuyentes era el 0,5 %, posteriormente la Ley 42/2006 de 28 de diciembre de Presupuestos generales del Estado para 2007 elevó dicha cuota al 0,7 %.

Además, la Ley de Presupuestos Generales del Estado de 2018, Ley 6/2018 de 3 de julio, incluyó la posibilidad de asignar el 0,7% de la cuota íntegra del Impuesto sobre Sociedades, procedente de sociedades que lo expresen voluntariamente,

para subvencionar actividades del tercer sector. La medida se articuló de forma similar a como se efectúa en el IRPF, esto es, marcando la casilla habilitada en el modelo de declaración en el momento en que se presente la autoliquidación.

La gestión de las cantidades resultantes de esta asignación tributaria ha generado conflictividad siendo frecuentes los litigios entre las Comunidades Autónomas y el Estado, en los que se discute la competencia para convocar y otorgar subvenciones con el importe recaudado. La postura inicial del Tribunal Constitucional (Sentencia 95/1986) era que corresponde, en general, a las Comunidades Autónomas las medidas de fomento con cargo a fondos estatales. Pero esta regla puede ser alterada si existen razones para que la gestión de las ayudas sea centralizada.

Resulta fundamental el análisis de la Sentencia 13/1992, en la que el Tribunal Constitucional establece un esquema de delimitación competencial entre el Estado y las Comunidades Autónomas, en cuanto al ejercicio de la potestad de subvenciones del gasto público, que se sintetiza en cuatro supuestos generales, en los que se subsumirían los distintos supuestos que pueden presentarse en la práctica. Lo que viene a señalar el Tribunal Constitucional es que, en el caso de subvenciones sobre materias de competencia autonómica, aun cuando el Estado pueda regularlas y determinar su cuantía, la gestión es autonómica. La gestión centralizada por el Estado de tales subvenciones es excepcional sin perjuicio de su labor de asegurar las condiciones básicas de igualdad a que se refiere el art. 149.1.1 de la Constitución Española. No obstante, consideró que sí procede la gestión centralizada de las subvenciones destinadas a la realización de programas de cooperación y voluntariado sociales con cargo a la asignación tributaria del IRPF. Se trata de ayudas que se encuadran en el concepto de asistencia social, sobre el que las Comunidades Autónomas han asumido competencias exclusivas, pero que nada impide que el Estado destine una parte de sus recursos a la asistencia social, máxime teniendo en cuenta que por el carácter de las instituciones o entidades receptoras de las ayudas (Cruz Roja española por ejemplo), tienen una dimensión de ámbito nacional, lo que justifica su consignación centralizada en los Presupuestos Generales del Estado.

Sin embargo, la jurisprudencia del Tribunal Constitucional en materia de asistencia social continuó su evolución y en la sentencia 178/2011, de 8 noviembre niega la competencia estatal en la gestión centralizada de subvenciones en este ámbito de asistencia social. Esta deriva se ha confirmado en posteriores sentencias como la sentencia 21/2013, de 29 de enero, consolidándose la doctrina de la declaración de inconstitucionalidad de la asunción por el Estado de la gestión de las subvenciones de forma centralizada por carecer de título competencial al efecto.

El Tribunal Constitucional argumenta que las actividades de interés social que se financian mediante estas subvenciones corresponden a la materia de "asistencia social", sobre la cual las Comunidades Autónomas han asumido competencia exclusiva conforme al artículo 148.1.20 de la Constitución. Como el Estado no ostenta ningún título competencial en materia de "asistencia social", las ayudas procedentes de la asignación tributaria del IRPF deben incluirse en los presupuestos autonómicos por lo que se ha dejado sin margen de maniobra al Estado para poder desarrollar una acción social directa y generalizada en todo el territorio nacional.

FINANSOWANIE OPP Z 1% ODPISU Z PDOF - KRYTYKA SYSTEMOWA/ FINANCIACIÓN DE LAS ORGANIZACIONES DE INTERÉS PÚBLICO A PARTIR DE LA ASIGNACIÓN DEL 1% DEL IRPF - CRÍTICA SISTÉMICA

dr Maria Supera-Markowska, Uniwersytet Warszawski

Od 1 stycznia 2004 r. (w rozliczeniu za rok podatkowy 2003) w polskim systemie podatkowym funkcjonuje instytucja 1% (jednoprocentowego) odpisu z podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP), dalej: 1% odpis z PDOF. Do przepisów ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1128 ze zm.) została wprowadzona ustawą z 24 kwietnia 2003 r. Przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2003 r. Nr 96, poz. 874 ze zm.). Następnie stosowne regulacje prawne i praktyka funkcjonowania tej instytucji podlegały pewnym zmianom, wśród których jedną z ważniejszych było wprowadzenie możliwości przeznaczania 1% odpisu z PDOF na tzw. cel szczegółowy i tworzenie subkont. W kolejnych latach jej funkcjonowania instytucja 1% odpisu z PDOF zyskiwała coraz większą popularność, co obrazują poniższe dane:

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
L. podatników (w tys.)	80	681	1157	1604	5135	7325	8624	10135	11166	11 537	12034	12457	13 178	13 614	14 131	14 499	14794	15337
Suma 1% odpisów z PDOF (w mln zł)	10,4	41,6	62,3	105,4	298,3	381,5	360,9	403,9	459,4	482,3	511	560	619,1	622,2	763,9	876,7	907	972,7

Źródło: Ministerstwo Finansów, Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2021 roku (z rozliczenia za 2020 rok), Warszawa 2021, s. 5.

Liczba podatników, którzy w 2020 r. zadeklarowali przekazanie 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz OPP, wynikającego z rozliczenia za 2019 r., wyniosła 14,8 mln; w 2021 r. było to 15,3 mln. Jednocześnie jednak można zauważyć, iż znaczącą część środków pochodzących z 1% odpisu z PDOF otrzymuje zaledwie kilka OPP. W 2020 r. blisko 1/3 środków (ok. 294 mln zł) trafiła do 4 (z 8743) uprawnionych OPP; podobnie w 2021 r.: 1/3 środków (ok. 325 mln zł) trafiła do 4 (z 8694) uprawnionych OPP (zob. Załączniki nr 2 do: Ministerstwo Finansów, Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2020 roku (z rozliczenia za 2019 rok), Warszawa 2020 oraz Ministerstwo Finansów, Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2021 roku (z rozliczenia za 2020 rok), Warszawa 2021). Można zatem obserwować swoistą koncentrację podmiotową środków pochodzących z 1% odpisu z PDOF. W tym kontekście niezwykle ważne jest to, iż środki te są środkami publicznymi, a 1% odpis z PDOF nie może być utożsamiany

ani z filantropią, ani darowiznami. Uzasadnia to podjęcie próby ustalenia, na ile ich obywatelska redystrybucja w ramach instytucji 1% odpisu z PDOF zapewnia w praktyce równość wśród OPP w realizacji celów społecznie użytecznych oraz przyczynia się do szerokiego wspierania działalności pożytku publicznego i dobra wspólnego. Jest to też w istocie swojej zagadnienie równego dostępu do środków publicznych, w pewien sposób zmonopolizowanych i kierowanych na zaspokajanie potrzeb indywidualnych w związku z tzw. celem szczegółowym i tworzeniem tzw. subkont. W tym kontekście warto też zwrócić uwagę na to, iż systematycznie rosnące przez kolejne lata i obecnie bardzo już duże zainteresowanie instytucją 1% odpisu z PDOF ze strony podatników jest tendencją niewystępującą w przypadku innego podatkowego mechanizmu wspierania działalności pożytku publicznego, a mianowicie odliczenia od dochodu darowizn na działalność pożytku publicznego. Darowizny, o których mowa mogą mieć formę pieniężną lub rzeczową, w każdym jednak przypadku wymagają one pewnego zaangażowania podatnika kosztem jego własnego majątku. Wpisują się w związku z tym w filantropię, której przejawem, jak już wcześniej wskazano, nie jest mechanizm 1% odpisu z PDOF (lub jest nim w bardzo niewielkim stopniu). Nasuwa się w związku z tym pytanie, czy instytucja ta wręcz nie przyczynia się do zmniejszania zainteresowania rzeczywistą filantropią? Skoro bowiem od lat 1% odpis z PDOF cieszy się coraz większą popularnością, a odliczenia z tytułu darowizn - nie, można domniemywać, iż odpis zmniejsza chęć udzielania darowizn, dokonywanych przecież kosztem własnego majątku i przez to stanowiących przejaw większego wysiłku podatnika. Ustalenie, czy tak naprawdę jest, wymaga pogłębionej analizy, ale dysproporcja pomiędzy zainteresowaniem 1% odpisem z PDOF a odliczaniem darowizn rzeczywiście jest zastanawiająco głęboka. Pewne interesujące rozwiązania w tym zakresie obowiązują w systemie redystrybucji obywatelskiej na Słowacji, gdzie w przypadku zaangażowania własnych zasobów podatnika wzrasta wysokość alokacji na rzecz trzeciego sektora z podatku dochodowego w ramach odpisu. Rozwiązanie takie może stanowić interesujący element reformy 1% odpisu w polskim systemie obciążonym wspomnianym wcześniej problemem określonym w literaturze mianem „fałszywej” filantropii. Nie jest to natomiast jedyny z problemów związanych z instytucją 1% odpisu z PDOF. Oprócz wspomnianej już faktycznej nierówności w dostępie do środków publicznych z 1% odpisu z PDOF, pewna nierówność występuje wśród samych podatników podatków dochodowych w zakresie prawa do dysponowania 1% odpisem, gdyż podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych w polskim systemie podatkowym nie mają takiej możliwości. Należy też zwrócić uwagę, iż w preferencjach podatkowych dla wspierania działalności pożytku publicznego uwzględnia się darowizny na rzecz działalności pożytku publicznego i 1% odpis z PDOF, a nie uwzględnia - co najmniej równie ważne-

Urszula Jackowska, Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

go - wysiłku podatnika w postaci własnych nieodpłatnych świadczeń w ramach wolontariatu. Tymczasem debata dotycząca zagadnień zachęt podatkowych do wspierania trzeciego sektora została zdominowana przez problematykę 1% odpisu z PDOF. Wskazane zatem wydaje się dokonanie pewnej analizy systemowej tej instytucji w celu krytycznej oceny jej roli i znaczenia na tle innych rozwiązań podatkowych i wpływu na rozwój trzeciego sektora tak, aby sformułować pewne postulaty de lege ferenda.

Tematem wystąpienia będzie przedstawienie programów i konkursów zaplanowanych na 2022 rok, które umożliwiają organizacjom pozarządowym zarejestrowanym w Polsce uzyskanie funduszy na swoje działania statutowe. Zostaną wskazane konkursy zaplanowane w ramach regionalnych programów operacyjnych. Jednocześnie w oczekiwaniu na realizację założeń perspektywy finansowej na lata 2021-2027 w dalszym ciągu kontynuowane są programy, które mogą finansować działania organizacji i przedsiębiorców w zakresie kultury. Jednym z nich jest program Kreatywna Europa. Do końca 2022 roku będą realizowane konkursy z zakresu tworzenia filmów fabularnych, animacji, gier, usług wideo na żądanie czy projektów dokumentalnych. Projekty mają za zadanie ułatwić koprodukcję europejską i międzynarodową, zwiększenia dostępu profesjonalnych imprez i rynków audiowizualnych, wsparcie dla agentów sprzedaży czy promocję i dystrybucję niekrajowych filmów europejskich. Ważnym aspektem działań i realizacji założeń projektowych będzie nawiązywanie partnerstw i współpraca międzynarodowa pomiędzy organizacjami. W tym aspekcie w dalszym ciągu najbardziej atrakcyjny wydaje się Program Erasmus +, którego realizacją zajmuje się Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. Obszarami działań w które mogą włączyć się organizacje pozarządowe są między innymi partnerstwa na rzecz rozwoju sportu, mobilność edukacyjna czy współpraca organizacji. Podczas wystąpienia będzie uwzględniony również projekt realizowany w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021. Program Aktywni Obywatele dzieli się na Fundusz Krajowy i Regionalny. Oba fundusze mają za zadanie wzmocnić społeczeństwo obywatelskie oraz upodmiotowić grupy zagrożone wykluczeniem. Ponadto celem jest budowa kultury demokratycznej i zwiększenie zaangażowania obywatelskiego, wspieranie sektora społecznego czy wzmocnienie współpracy pomiędzy Państwami-Beneficjentami i Państwami - Darczyńcami. Szczególną uwagę warto poświęcić obecnie odbywającemu się konkursowi o nazwie Granty Instytucjonalne. To granty przeznaczone na realizację bieżących działań organizacji wynikających z przedstawionej strategii lub planu rozwoju organizacji zawierającego tabelę rezultatów oraz plan monitoringu i ewaluacji. Zakres działań organizacji finansowanych z grantu instytucjonalnego powinien wpisywać się w co najmniej jeden z obszarów wsparcia Programu Aktywni Obywatele - Fundusz Regionalny. Powinny być to zatem działania/inicjatywy własne organizacji, które:

- są częścią jej planu merytorycznego, np. praca z określonymi grupami odbiorców, nawiązywanie i rozwijanie współpracy, w tym wspieranie rozwoju sektora pozarządowego, facylitowanie procesów zmiany w społeczności lokalnej,

Dra. Maria del Mar de la Peña, Universidad de Murcia

- zmierzają do jej wewnętrznego wzmocnienia poprzez inwestycje w kompetencje kadry, budowanie wizerunku czy poprawę infrastruktury.

Dodatkowo zostanie przedstawiony zarys nowych programów na lata 2021-2027 oraz założenia nowej perspektywy finansowej na ten okres. Programem, który szczególnie odpowiada na potrzeby organizacji pozarządowych jest Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 czyli FERS. Stanowi on kolejny etap rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. W programie FERS będą realizowane działania na rzecz poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Ten szeroki zakres działań programu umożliwia udział w projektach wielu podmiotom. Jest skierowany zarówno do jednostek samorządu terytorialnego jak i organizacji pozarządowych, uczelni, jednostek naukowych czy przedsiębiorców. Forma wsparcia zakłada dotację oraz instrumenty finansowe. Obecnie przykładem finansowania zwrotnego dla organizacji pozarządowych może być projekt wsparcia podmiotów ekonomii społecznej realizowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Zakłada on możliwość uzyskania dofinansowania w postaci pożyczki preferencyjnej na: rozwój działalności poprzez zwiększenie poziomu zatrudnienia i przychodów, wzmocnienia ich efektywności w zarządzaniu zasobami finansowymi oraz poszerzenie oferty.

Con la finalidad de estimular la participación privada en las actividades de interés general, la Ley 49/2002 de régimen fiscal de las entidades sin fines lucrativos y de los incentivos fiscales al mecenazgo establece un régimen fiscal especial para las entidades sin fines lucrativos que cumplan determinados requisitos. La ley considera entidades sin fines lucrativos, por tanto, beneficiarias de este régimen especial fundamentalmente a: las Fundaciones, las Asociaciones declaradas de utilidad pública, las organizaciones no gubernamentales de desarrollo, las federaciones deportivas españolas, el Comité olímpico español.... Para poder aplicar el régimen fiscal especial estas entidades deben cumplir los siguientes requisitos:

1. Perseguir fines de interés general.
2. Deben destinarse a fines de interés general al menos el 70% de las rentas e ingresos.
3. Los destinatarios de la actividad, no podrán ser los fundadores, asociados, patronos, representantes estatutarios, miembros de los órganos de gobierno y los cónyuges o parientes hasta el cuarto grado inclusive de cualquiera de ellos.
4. Los cargos deben ser gratuitos, teniendo no obstante derecho a que se les reembolsen los gastos debidamente justificados ocasionados por el desempeño de su función.
5. El patrimonio en caso de disolución se debe destinar a alguna de las siguientes entidades: las consideradas como beneficiarias del mecenazgo; las públicas de naturaleza no fundacional que persigan fines de interés general.
6. Otros requisitos básicamente de carácter formal y contable.

Este régimen es voluntario y pueden aplicarlo las entidades que, cumpliendo los requisitos opten por el mismo y comuniquen dicha opción a la Administración tributaria. La renuncia produce efectos a partir del período impositivo que se inicie con posterioridad a su presentación y debe efectuarse, al menos, con un mes de antelación al inicio de dicho período. El incumplimiento de alguno de los requisitos determina la pérdida del régimen fiscal especial y la obligación de ingresar la totalidad de las cuotas por el IS, el ITP y AJD y los tributos locales correspondientes al ejercicio en que se produzca el incumplimiento, además de los intereses de demora que procedan.

Las entidades que cumplan los requisitos para disfrutar del régimen fiscal especial, gozan de la exención de determinadas rentas en el IS, y por tanto se gravarán exclusivamente las rentas que deriven de explotaciones económicas no exentas. Las rentas exentas no están sometidas a retención o ingreso a cuenta, no obstante, estas entidades deben acreditarse como tal ante el pagador de la renta, mediante un certificado expedido por el órgano competente de la Administración tributaria en el que conste que la entidad ha comunicado la opción por la aplicación del régimen fiscal especial y que no se ha renunciado al mismo. La base imponible está integrada exclusivamente por las rentas derivadas de las explotaciones económicas no exentas, es decir las ajenas al objeto o finalidad estatutaria de la entidad sin fines lucrativos. En la determinación de la base imponible se aplican las normas generales del IS, estableciéndose determinadas precisiones en relación con los gastos. El régimen fiscal de las rentas generadas en la transmisión de los bienes y derechos que integren el patrimonio de la entidad solo cuando el elemento transmitido, ya sea a título oneroso o gratuito, esté afecto a la actividad exenta que realice la entidad, la renta generada en dicha transmisión estará exenta de tributación. El tipo de gravamen al que se grava la base imponible de estas entidades es el 10%, siendo el resultado obtenido la cuota íntegra. Sobre la cuota íntegra se aplican, cuando proceda, las deducciones y bonificaciones previstas en la normativa general del IS, dando como resultado la cuota líquida. Cuando las retenciones, pagos e ingresos a cuenta superen la cuota líquida, la Administración procederá a devolver el exceso. Están obligadas a realizar los pagos fraccionados que correspondan, en igualdad de condiciones que cualquier otro contribuyente del IS, ahora bien, no están obligadas a realizar pagos fraccionados mínimos. Están obligadas a declarar por el IS debiendo incluir en sus declaraciones la totalidad de las rentas obtenidas en el ejercicio, estén o no exentas de gravamen, aun en el supuesto en el que solo obtengan rentas exentas.

Las Entidades sin fines lucrativos acogidas al régimen fiscal especial y la Iglesia Católica e iglesias, confesiones y comunidades religiosas que tengan suscritos acuerdos de cooperación con el Estado, están exentas del ITP y AJD en sus tres modalidades. Estas deben acreditar su derecho a la exención mediante la presentación, junto con la autoliquidación del impuesto, de una copia de los certificados de acreditación mencionados anteriormente que estén vigentes en el momento de realizarse el hecho imponible.

En los tributos locales las entidades sin fines lucrativos gozan de los siguientes beneficios fiscales:

- a) En el IBI, hay una exención para aquellos inmuebles de los que sean titulares las mismas siempre que no estén afectos a las actividades económicas no exentas en el IS, el resto tendrá que tributar.
- b) En el IAE están exentas exclusivamente por las explotaciones económicas exentas del IS, sin perjuicio de que estén obligadas a presentar la declaración de alta en la matrícula de ese impuesto y la declaración de baja en caso de cese en la actividad.
- c) En el IIVTNU están exentos los incrementos de valor cuando la obligación legal de satisfacer el mismo recaiga sobre una entidad sin fines lucrativos.

dr Maria Supera-Markowska, Uniwersytet Warszawski

W niniejszym referacie zostanie podjęta próba przedstawienia rozwiązań prawno-podatkowych dotyczących podmiotów nienastawionych na zysk w polskim systemie podatkowym i oceny adekwatności tych rozwiązań do specyfiki działalności organizacji pozarządowych oraz tzw. podmiotów z nimi zrównanych. Analiza dotyczy będzie wybranych zagadnień prawno-podatkowych z obszaru podatków dochodowych, a także pewnych najważniejszych zagadnień z obszaru podatków obrotowych i majątkowych. Dokonując ich wyboru, kierowano się tym, aby dotyczyły one potencjalnie jak największej grupy organizacji pozarządowych i innych podmiotów nienastawionych na zysk, uwzględniając najczęstsze formy prawne, jakie przyjmują te podmioty, najistotniejsze źródła finansowania ich działalności oraz przeważające rodzaje celów działalności pożytku publicznego przez nie realizowane. W powiązaniu z wcześniejszym referatem przedstawiającym zagadnienia systemu podatkowego podmiotów nienastawionych na zysk w Hiszpanii - przedstawienie przedmiotowych zagadnień z punktu widzenia prawa polskiego ma umożliwić szeroką analizę prawno-porównawczą i ewentualnie sformułowanie w jej wyniku pewnych wniosków na przyszłość.

Już na wstępie należy zwrócić uwagę na to, iż w polskim prawie podatkowym nie istnieje wyodrębniony specjalny system opodatkowania, ani ogólny, ani dotyczący poszczególnych podatków, dla podmiotów nienastawionych na zysk. Na gruncie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych nie przewidziano w szczególności dla tych podmiotów zwolnienia podmiotowego; korzystać natomiast one mogą z pewnych zwolnień przedmiotowych. Natomiast od strony podmiotów chcących je w pewien sposób wspierać istnieje możliwość odliczania od dochodu przed jego opodatkowaniem darowizn dokonywanych na ich rzecz (przy spełnieniu pewnych warunków) oraz dysponowania 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego. Podobnie w przypadku podatku od towarów i usług (podatku od wartości dodanej - VAT) nie istnieje zwolnienie podmiotowe dla podmiotów nienastawionych na zysk; co więcej w definicji legalnej podatnika zawartej w ustawie o podatku od towarów i usług wyraźnie jest wskazane, iż podatnikami są m.in. osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Oznacza to, iż zarówno organizacje pozarządowe, jak i tzw. zrównanie z nimi podmioty, które dokonują czynności podlegających opodatkowaniu VAT mogą być objęte z ich tytułu obowiązkiem podatkowym, pomimo ich nienastawienia na zysk (jakkolwiek ostatecznie mogą nie być zobowiązane do zapłaty podatku z uwagi na pewne zwolnienia przedmiotowe z opodatkowania). Podobnie sytuacja wygląda na gruncie innych ustaw podatkowych. Jednocześnie często w wielu aspektach

rozwiązania prawno-podatkowe, które muszą stosować organizacje pozarządowe i inne podmioty nienastawione na zysk, nie są w pełni adekwatne do specyfiki ich działalności - tj. działalności not for profit prowadzonej dla realizacji celów społecznie użytecznych. Może to budzić pewne wątpliwości, gdyż realizowanie tych celów - skoro jest to działalność niekierowana przesłankami ekonomicznymi, nastawiona na dobro wspólne i pożądana z punktu widzenia interesu ogólnego - wydaje się, iż zasługuje na szczególne „traktowanie”, co uzasadniać może - przynajmniej potencjalnie - odstępstwo od zasady powszechności opodatkowania.

Dra. María Gabriela Lagos Rodríguez, Universidad de Castilla - La Mancha

El objetivo de esta ponencia es exponer y valorar el régimen fiscal de las aportaciones que los sujetos pasivos de los principales impuestos personales realizan a favor de las entidades no gubernamentales y, en especial, a la Iglesia católica, como confesión religiosa predominante en el Estado español.

Como premisa previa, cabe señalar que se califica como entidad no gubernamental (ONG) a aquella organización de iniciativa social, sin ánimo de lucro, cuya finalidad es atender causas de carácter humanitario y que es independiente de toda administración pública. Es conocida la progresión y proliferación de este tipo de entidades en las últimas décadas, llegando a constituir una parte importante lo que se conoce como "el tercer sector" de la economía.

Por su parte, bajo la denominación genérica de Iglesia Católica se engloba el conjunto de instituciones que la conforman y cuya actuación debe orientarse a los fines propios declarados en el Código de Derecho Canónico: el sostenimiento del clero, el ejercicio del apostolado, el mantenimiento del Culto y el ejercicio de la caridad (canon 1254). En el catálogo de entidades que conforman la Iglesia destacan, por número e importancia, aquellas que pueden calificarse como ONG. A estas les serán de aplicación los incentivos previstos en nuestra normativa tributaria que se analizarán a continuación, al margen del Acuerdo entre la Santa Sede y el Estado español de 1979, que regula las relaciones económicas y financieras de la Iglesia Católica en España.

El tratamiento fiscal previsto para las aportaciones y donaciones a estas entidades es favorable en los dos grandes impuestos directos del sistema tributario español: el Impuesto sobre la Renta de Personas Físicas (IRPF) y el Impuesto sobre Sociedades (IS).

En el caso del IRPF, el artículo 68.3 de la Ley 35/2006, recoge dos supuestos de deducción en la cuota íntegra del impuesto por donativos a entidades no gubernamentales, incluidas las integradas en el seno de la Iglesia Católica. En primer término, la norma hace referencia expresa a las deducciones previstas en la Ley 49/2002, de régimen fiscal de las entidades sin fines lucrativos y de los incentivos al mecenazgo. De acuerdo a lo que dispone el artículo 17 de esta norma, las aportaciones, donativos o donaciones, irrevocables y no sometidas a condición, que se realicen a favor entidades sin fines lucrativos gozarán de un porcentaje de deducción en la cuota íntegra del IRPF del 75% hasta 150 euros y del 30% para el resto. Además, en el caso de que se hayan realizado aportaciones con derecho a deducción a una misma entidad en los dos períodos impositivos inmediatos an-

teriores, y estas sean del mismo importe o crecientes, se incrementa el porcentaje de deducción para la parte que exceda de 150 euros al 35%.

Sin perjuicio de lo anterior, la Ley del IRPF prevé un régimen más favorable para las aportaciones o deducciones realizadas a favor de las entidades anteriores cuando estén desarrollando actividades y programas prioritarios de mecenazgo. Este tipo de actividades se aprueban anualmente en la Ley de Presupuestos Generales del Estado y suelen referirse a las desarrolladas por instituciones y fundaciones públicas, como el Instituto Cervantes o el Museo del Prado, si bien, dan margen a la intervención de ONG en los programas sociales que fijen. Los porcentajes deducción en cuota citados con anterioridad se incrementan en cinco puntos, alcanzando el 80% de lo donado hasta 150 euros, el 35% del resto y hasta un 40% se dan las condiciones de mantenimiento o incremento ya expuestas. En todo caso, el importe conjunto de los donativos y aportaciones a estos programas prioritarios de mecenazgo no podrá superar el 15% de la base liquidable del contribuyente.

En los supuestos en los que no sea aplicable el régimen de mecenazgo, la ley del IRPF contempla una deducción del 10% de las cantidades donadas a fundaciones y asociaciones. Como requisitos, las fundaciones deben rendir cuentas al órgano de su protectorado y las asociaciones deben haber sido declaradas de utilidad pública. El requisito de la rendición de cuentas tiene un alcance amplio y se aplica también a las asociaciones. No se limita al cumplimiento formal de la presentación de su situación patrimonial, sino que exige que se garantice que la entidad cuenta con los medios necesarios para el desarrollo de su actividad. Así pues, solo podrán acceder a la condición de asociación de utilidad pública aquellas que tengan un balance patrimonial positivo.

La mayor parte de las donaciones realizadas a instituciones dependientes de la Iglesia Católica se encuadran dentro las correspondientes a la Ley de mecenazgo. Al respecto, en los últimos años se ha generado una controversia en relación a las aportaciones a instituciones educativas de carácter religioso en relación a su deducibilidad, si bien el criterio de la administración ha sido excluir aquellas que puedan entenderse como una retribución del servicio prestado.

Por su parte, en el ámbito del Impuesto sobre Sociedades, las aportaciones y donaciones a favor de entidades sin fines lucrativos y de mecenazgo podrán ser deducidas en el 35% del valor asignado. También se prevé aplicar el 40% en el caso de que en los dos períodos previos e inmediatos se hayan hecho aportaciones igu-

PROBLEMATYKA ODLICZENIA DAROWIZN OD PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH NA GRUNCIE USTAWY O PIT ORAZ USTAW REGULUJĄCYCH STOSUNKI PAŃSTWA Z KOŚCIOŁAMI/ LA CUESTIÓN DE LAS DEDUCCIONES DE LAS DONACIONES DEL IMPUESTO SOBRE LA RENTA DE LAS PERSONAS FÍSICAS EN VIRTUD DE LA LEY DEL IRPF Y LAS LEYES QUE REGULAN LAS RELACIONES DEL ESTADO CON LAS IGLESIAS

Jan Gradkowski, Uniwersytet Warszawski

ales o creciente a una misma entidad. El límite de esta deducción es del 10% de la base imponible del período impositivo, pero se permite trasladar las cantidades no aplicadas por insuficiencia de la base a los diez ejercicios siguientes y sucesivos.

Este breve repaso permite afirmar que el régimen fiscal español acoge la relevancia de las actividades desarrolladas por las ONG a través de la concesión de incentivos fiscales en los principales impuestos personales. Como es sabido, los tributos son instrumentos de política económica que permiten orientar el comportamiento de los ciudadanos contribuyentes. A la luz de las deducciones descritas, cabe colegir que lo que se pretende es incentivar la financiación de este tipo de instituciones a través de las aportaciones privadas dándoles un trato fiscal favorable. De hecho, los datos disponibles muestran que más de tres millones ochocientos mil declaraciones de IRPF consignaron la deducción por donativos en el ejercicio 2019, y de ellos, la gran mayoría corresponden a las deducciones objeto de esta ponencia (en concreto, 3.709.170 declaraciones). El importe global de los incentivos aplicados en el IRPF alcanzó casi quinientos sesenta millones de euros, repartidos al 50% entre la cuota estatal y la autonómica.

Entre las deducciones practicadas por los sujetos pasivos del IS, la correspondiente a donaciones a las entidades previstas en la Ley 49/2002, suponen sesenta y un millón de euros, una cifra notablemente inferior a la que presenta el impuesto sobre personas físicas.

Por último, en una comparativa internacional, los datos de aportaciones realizadas por los contribuyentes españoles están por debajo de la media de países de nuestro entorno, lo que aconseja reflexionar sobre una modificación de estos incentivos fiscales para adecuarlos a la finalidad buscada y favorecer la actividad de las ONG.

Tematem wystąpienia jest regulacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie odliczenia darowizny od dochodu. Polski system podatkowy różnicuje sytuacje przekazywania darowizn na cele określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz darowizn na działalność charytatywno-opiekuńczą kościelnych osób prawnych. Różnice te biorąc pod uwagę ostatnie zmiany społeczne oraz stosunek do kościołów są jeszcze bardziej zauważalne (w 2018 r. według badań Głównego Urzędu Statystycznego w Polsce tylko 3% respondentów nie deklarowało przynależności do jakiegokolwiek wyznania).

Regulacje ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie darowizn były wielokrotnie nowelizowane. Pierwotnie regulacja odnosiła się do najważniejszych potrzeb państwa i wspólnot lokalnych. Obecnie premiowane są działania na rzecz całego kraju, bądź jego dziedzictwa historyczno-kulturowego. Na przestrzeni lat też zmieniał się procent dochodu od jakiego maksymalnie możemy odliczyć darowiznę. Obecnie w porównaniu z regulacjami historycznymi jest na bardzo niskim poziomie. Tylko raz regulacja ta przewidywała ograniczenie kwotowe, które wynosiło 350 zł. Najwyższy procent odliczenia darowizny od podatku był ustalony na 15% dochodu.

Celem referatu jest wskazanie problemów związanych z omawianą regulacją i zaproponowanie rozwiązań na przyszłość. Analiza ma wykazać jak zmieniały się normy w zależności od sytuacji w Polsce, nie tylko społecznej ale i gospodarczej. Zastosowana metoda badawcza problemu opiera się na porównaniach regulacji prawnych ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych na przestrzeni lat w zestawieniu z regulacjami ustaw regulujących stosunki Państwa z kościołami. Przedstawiając niniejszy problem odniosę się do danych Głównego Urzędu Statystycznego, ponieważ regulacji prawa podatkowego nie można analizować w oderwaniu od kontekstu społeczno-politycznego. W swoim badaniu wykorzystam również wyniki ankiety, która została przeprowadzona wśród wszystkich grup wiekowych. Tak przeprowadzona analiza ma na celu zbadanie czy aktualne normy prawa podatkowego odpowiadają stosunkowi obywateli do kościelnych osób prawnych, ich działalności w porównaniu do działań np. organizacji pożytku publicznego niezwiązanych z żadną instytucją kościelną. Wyniki badań pokazują, że obecnie normy prawa podatkowego nie odpowiadają zapatrywaniom społeczeństwa, co wiąże się z koniecznością ich nowelizacji, zarówno w zakresie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jak i regulacji z ustaw regulujących stosunki Państwa z kościołami. Krytyka omawianych regulacji nie jest ograniczona

Barbara Błaszczak, Uniwersytet Warszawski

do jednej grupy wiekowej, jednakże to ludzie młodzi, dopiero stający się podatnikami, którzy mają inne doświadczenia społeczno-historyczne wykazują większą niechęć do tak ułożonego systemu podatkowego. Osoby, które są na rynku pracy od wielu lat, pamiętające okres komunizmu i stosunku państwa do kościoła, łatwiej akceptują obecne podejście ustawodawcy do wspierania działalności charytatywno-opiekuńczej kościelnych osób prawnych. Zwracają przy tym uwagę na konieczność równego traktowania kościelnych osób prawnych i podmiotów niepowiązanych z żadnym kościołem. Wyniki ankiety w dużej mierze wskazują, na konieczność nowelizacji regulacji ustaw określających stosunki Państwa z Kościołami. Zdaniem większości respondentów regulacje te powinny zostać zrównane z regulacją z ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ponadto obecnie określone cele na jakie mogą być przekazane darowizny podlegające odliczeniu od podatku są zakreszone bardzo wąsko. Ten katalog zamknięty nie jest zbiorem, który tak jak pierwotna regulacja pewnym sposobem rozwiązania najważniejszych problemów z jakimi musiało się zetknąć Państwo na początku 1992 roku.

Podsumowując, zarówno regulacje ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jak i ustaw regulujących stosunki państwa z kościołami, powinny zostać zaktualizowana zgodnie z aktualnymi poglądami społeczeństwa, jak i potrzebami społecznymi.

Kwestia zdarzeń, w których organizacja pozarządowa stanie się podatnikiem podatku od towarów i usług, uregulowanego w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2022 r. poz. 931) - dalej: ustawa o VAT, w wielu przypadkach stanowić może źródło problemów na płaszczyźnie interpretacyjnej. Organizacja pozarządowa, jako osoba prawna, jest podmiotem praw i obowiązków, z czym wiąże się fakt, iż może również podlegać obowiązkowi podatkowemu. Pomimo, iż w żadnej z obecnych ustaw w krajowym systemie prawnym nie dokonano podmiotowego zwolnienia organizacji pozarządowych z obowiązku płacenia podatku, zwolnieniu podlegać mogą pewne wykonywane przez nią działania, które ze względu na swoją specyfikę i funkcję, ustawodawca uznał za godne nieopodatkowywania. Jednakże obiektywna ocena zdarzeń, które podlegają zwolnieniu na gruncie podatku od towarów i usług, stanowić może znaczne pole do arbitralnych ocen i błędów interpretacyjnych, zważywszy na specyfikę działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Celem niniejszego referatu jest próba identyfikacji pozycji organizacji pozarządowych na gruncie u.o.p.t.u., z uwzględnieniem wątpliwości, jakie rodzić może próba interpretacji wybranych regulacji przez przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Podatek od towarów i usług, potocznie nazywany podatkiem VAT (value added tax) - od nomenklatury stosowanej w przepisach prawa Unii Europejskiej, za przedmiot opodatkowania przyjmuje tzw. „wartość dodaną” do towaru lub usługi. Posługując się językiem krajowej ustawy, opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlegają:

- 1) odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju;
- 2) eksport towarów;
- 3) import towarów na terytorium kraju;
- 4) wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów i wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów.

Nie ulega wątpliwości, iż w niektórych sytuacjach organizacja pozarządowa może dokonywać wyżej wymienionych czynności, stając się podatnikiem podatku od towarów i usług, przy czym opodatkowaniu podlegają działania podejmowane w ramach odpłatnej działalności statutowej lub działalności gospodarczej. Jako przykład działalności gospodarczej prowadzonej przez organizację pozarządową,

która rodzić może obowiązek oraz zobowiązanie podatkowe, wskazać można m.in. produkcję rękodzieła, która następnie jest sprzedawana poprzez profesjonalnego sprzedawcę klientom detalicznym, jak i inną działalność wytwórczą wprowadzaną do obrotu. Przedmiotowa dostawa, bądź też świadczenie usług skutkować będzie powstaniem podatku należnego. Z drugiej strony świadczenie usług w związku z nieodpłatną działalnością statutową, nie będzie rodziło powstania obowiązku podatkowego na gruncie ustawy o VAT. Przy czym osoby zarządzające organizacjami pozarządowymi powinny mieć na uwadze fakt, iż samodzielna próba określenia „odpłatności” działalności statutowej może skutkować nieprawidłową interpretacją tego pojęcia na gruncie ustawy i konsekwentnie - przyczynić się do mylnego przekonania, iż obowiązek podatkowy nie powstał. Przykładem takiego zdarzenia, skutkującego powstaniem podatku należnego w organizacji, jest umowa barterowa, która de facto nie wiąże się z żadnym przepływem pieniężnym. Ponadto fakt prowadzenia odpłatnej działalności gospodarczej, związanej z zadaniami pożytku publicznego również rodzi obowiązek podatkowy, tak samo, jak otrzymana dotacja lub darowizna, jednakże tylko w przypadku, kiedy mają one bezpośredni wpływ na cenę towarów dostarczanych lub świadczonych usług przez organizację.

W związku z faktem, iż organizacje pozarządowe nie zostały imiennie zwolnione z płacenia podatku od towarów i usług, należy zadać pytanie, czy występują sytuację, w których będą one beneficjentami zwolnienia na mocy przepisów ustawy. Opowiadając twierdząco, wskazać można na zwolnienie podmiotowe z art. 113 ust 1. ustawy o VAT. zwalniające od podatku sprzedaż dokonywaną przez podatników, u których wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 200 000 zł (z pewnymi ustawowymi wyjątkami, związanymi ze specyfiką wykonywanej działalności, w których przedmiotowe zwolnienie nie przysługuje).

Ponadto organizacja skorzystać może ze zwolnienia w sytuacjach:

- Otrzymania darowizny, które nie będzie rodzić obowiązku podatkowego;
- Otrzymania dotacji, które nie będzie rodzić obowiązku podatkowego;
- Zbiórki składek członkowskich, w przypadku, w którym organizacja realizuje cele o charakterze politycznym, związkowym, patriotycznym, filozoficznym filantropijnym lub obywatelskim - w zakresie interesu zbiorowego swoich członków, wykonywane na rzecz ich członków w zamian za składki, których wysokość i zasady ustalania wynikają z przepisów statutowych tych podmiotów, pod warunkiem że podmioty te nie są nastawione na osiągnięcie zysków, jeżeli zwolnienie nie spowoduje naruszenia warunków konkurencji;

- Innych, określonych w ustawie o VAT (np. opieka medyczna, czy pomoc społeczna).

Z powyższego wynika, iż występuje wiele zdarzeń, które objęte mogą zostać zwolnieniem od podatku. Praktyczny problem dotyczący możliwości skorzystania z preferencji wynikać może ze znacznej liczby regulacji, które dotyczą tego zagadnienia.

Jak wskazano, opodatkowanie organizacji pozarządowych podatkiem od towarów i usług stanowić może problem o charakterze interpretacyjnym i praktycznym. Przedstawiciele organizacji narażeni są na dokonywanie wykładni przepisów w sposób zbyt intuicyjny i „przywiązany” do użycia danych słów w życiu codziennym. Dlatego też Autorka zaleca, aby w chwili obecnej podmioty te korzystały z pomocy doradców podatkowych, a w razie wątpliwości, korzystały z instytucji interpretacji indywidualnych. Postulując zaś de lege ferenda ustawodawca powinien rozważyć wprowadzenie zwolnienia podmiotowego dla wybranych podmiotów, np. organizacji pożytku publicznego.

1% PODATKU CIT DLA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO – ZAŁOŻENIA DO USTAWY/ 1% DEL IMPUESTO DE SOCIEDADES PARA ORGANIZACIONES DE BENEFICIO PÚBLICO: OBJETIVOS DE LA LEY

Ilona Pietrzak, Instytut Spraw Obywatelskich

Rozważmy scenariusz wprowadzenia w Polsce rozwiązania polegającego na możliwości alokacji przez płatników podatku CIT (Corporate Income Tax), 1% wartości podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. Zasadniczo pomysł bazowałby na pewnych elementach dobrze już znanego mechanizmu alokacji 1% PIT, z tym, że dysponentem podatku byłyby firmy, a nie osoby fizyczne.

Bazując na doświadczeniach słowackich wśród kluczowych korzyści takiego rozwiązania wymienić można: dodatkowe środki w wysokości ok. 500-600 mln zł rocznie dla OPP. Naturalnym staje się, że firmy będą chętniej zostawiały 1% z CIT lokalnie – tu gdzie działają, skąd zatrudniają pracowników. Co za tym idzie, większość środków z 1% CIT będzie wydatkowana na projekty ważne dla lokalnej społeczności, w których dana firma funkcjonuje. Daje to szansę na pozyskanie większych środków przez OPP spoza czołówki listy Ministerstwa Finansów. Dla przypomnienia, w Polsce do zbierania 1% podatku uprawnionych jest ponad 9 tys. organizacji. W praktyce jednak 50% wpłat trafia do 15 pierwszych NGO'ów z listy Ministerstwa Finansów. Są to w większości organizacje, które zbierają na tzw. subkonta konkretnych podopiecznych.

Dodatkowo obowiązujący od stycznia b.r. Polski Ład sprawia, że część podatników nie będzie płacić podatku PIT, z uwagi na wyższą kwotę wolną od podatku. Tym samym część podatników (według danych Ministerstwa Finansów dotyczyć to będzie 9 mln osób) nie będzie mogła przekazać 1% lub przekażą go w niższej kwocie niż dotąd. Konsekwencją tego będą niższe wpływy do OPP. Szacuje się, że spadną one o ok. 15%-20%.

Dlatego czas na mechanizm, który będzie wzmacniał stricte działania organizacji obywatelskich: 1% podatku od firm. Pieniądze te powinny wzmacniać działania organizacji społecznych, aktywność obywatelską i budować siłę trzeciego sektora.

1% z CIT, to także możliwość włączenia załogi, związku zawodowego, rady pracowników, a nawet klientów w proces decyzyjny – kogo wesprzeć 1%, w myśl: wspólnie wypracowaliśmy zysk, razem zdecydujemy, której organizacji przekazemy 1%.

Dla samorządów oznaczać to może de facto więcej pieniędzy na dbanie o dobro wspólne. Bo w silnym państwie, funkcjonują silne organizacje społeczne. Jednocześnie logicznym wydaje się, że firmy zostawią swój 1% podatku tu, gdzie działają. Gdzie są klienci, pracownicy, ich rodziny. Propozycja wprowadzenia w polskim systemie podatkowym 1% odpisu z CIT na wzór istniejącego rozwiązania w podatku dochodowym od osób fizycznych wiąże się z jednej strony ze wskazanym obecnie

stanem nierówności w prawie do decydowania o alokacji części podatku dochodowego i dążeniem do usunięcia tego nieuzasadnionego zróżnicowania, a z drugiej strony z potencjalnym pozytywnym skutkiem w postaci wzmocnienia i rozwoju działalności pożytku publicznego. Kwestia tego wpływu nabiera szczególnej wagi wobec spodziewanego zmniejszenia dochodów podatkowych budżetu państwa (a także budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z uwagi na ich udział we wpływach z tego podatku) w przypadku wprowadzenia 1% odpisu z podatku dochodowego od osób prawnych. 1% z CIT może być narzędziem, które ma szansę połączyć środowiska pozarządowe, polityczne, samorządowe i przedsiębiorców. Bo na te trudne czasy po prostu potrzebujemy 1% z CIT.

Punkt wyjścia do dyskusji stanowi opracowanie „Założenia do projektu przepisów wprowadzających w polskim systemie prawa 1% odpis z podatku dochodowego od osób prawnych na rzecz organizacji pożytku publicznego”.

Wśród kluczowych założeń wymienić należy:

- Alokacja dokonywana by była na ogół działalności pożytku publicznego, a nie na cel szczegółowy.
- Odbiorcą odpisu mogłyby być wyłącznie organizacje pożytku publicznego, z wyłączeniem organizacji utworzonych przez decydenta, z udziałem decydenta, powiązanych osobowo lub kapitałowo.
- Odpisu nie mogłyby dokonywać spółki akcyjne z udziałem Skarbu Państwa, instytucje gospodarki budżetowej czy spółki komunalne. Podmioty te należą do sektora finansów publicznych albo pozostają z nim w ścisłym związku, podczas gdy 1% odpis ma być mechanizmem redystrybucji środków publicznych na podstawie autonomicznych decyzji podmiotów spoza sektora publicznego i niezajdujących się pod jego wpływem.

Przedstawione wstępne założenia dotyczące 1% odpisu z CIT mają stać się przyczynkiem do dalszej debaty na temat kształtu stosownych przepisów prawnych wprowadzających tę nową konstrukcję w polskim systemie prawnym. W wyniku tej debaty ma zostać przygotowany szeroko skonsultowany projekt odpowiedniej ustawy wprowadzającej w polskim systemie prawa 1% odpis z podatku dochodowego od osób prawnych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Więcej o idei 1% od firm na <https://centrumklucz.pl/1-procent-od-firm/>.

ZADANIA I ROLA NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI WE WSPIERANIU ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W POLSCE/ TAREAS Y EL PAPEL DEL INSTITUTO NACIONAL PARA LA LIBERTAD EN EL ÁMBITO DE PROMOCIÓN DE LA SOCIEDAD CIVIL EN POLONIA

**Wojciech Kaczmarczyk, Narodowy Instytut Wolności -
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego**

Narodowy Instytut Wolności powstał w 2017 r. jako instytucja publiczna odpowiedzialna za wspieranie trzeciego sektora w Polsce. Instytut realizuje w perspektywie wieloletniej siedem rządowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego:

- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO;
- „Korpus Solidarności” - Program Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego na lata 2018-2030;
- Rządowy Program Wspierania Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018-2030 (ROHiS);
- Program Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030 (PWRUL);
- Program Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2020-2030 (PVMDS);
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, który jest kontynuacją instrumentu finansowego wsparcia organizacji pozarządowych istniejącego od 2004 r.
- Rządowy Program „Polski Inkubator Rzemiosła” na lata 2021-2030 (PIR).

Ponadto w ramach tarczy antykryzysowej w 2020 r. był realizowany Program wsparcia doraźnego organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania skutkom COVID-19.

Od 2017 r. 3-krotnie zwiększyło się finansowanie programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego z 60 mln. do ok. 200 mln zł. rocznie w 2022 r. Od 2019 r. uruchomione zostało nowe źródło finansowania organizacji obywatelskich utworzony z 4% dopłat do gier hazardowych.

Celem programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne przez poprawę samoorganizacji społecznej, wzrost znaczenia sektora obywatelskiego w życiu publicznym oraz wzmocnienie instytucjonalne sektora obywatelskiego w Polsce.

W 2018 roku Instytut przejął zarządzanie programem FIO i rozpoczął realizację zupełnie nowych programów. Program rozwoju organizacji obywatelskich PROO stał się kamieniem milowym zmiany w podejściu do wspierania trzeciego sektora przez Instytut. PROO przewiduje wsparcie organizacji pozarządowych w realiza-

cji ich misji i rozwoju instytucjonalnego, wzmocnienie organizacji obywatelskich w wymiarze strategicznym i poprawę ich stabilności finansowej.

Do innowacyjnych instrumentów wsparcia trzeciego sektora należy budowa kapitałów żelaznych organizacji, która jest drogą do uzyskania ich stabilności finansowej i w wieloletniej perspektywie stworzenia trwałych źródeł finansowania działalności społecznej i obywatelskiej. Dzięki środkom z PROO organizacje uzyskują możliwość zbudowania kapitału początkowego, dofinansowania samego kapitału oraz kontynuację wsparcia w kolejnych latach.

Nowym pomysłem wsparcia trzeciego sektora są programy dedykowane określonej grupie organizacji obywatelskich. Pierwszym był program harcerski, dzięki któremu organizacje podnoszą umiejętności i kwalifikacje wychowawców, dzieci i młodzieży zaangażowanych w działalność harcerską i skautową, wzmacniają wolontariat i rozwijają swoją bazę.

Z dedykowanego wsparcia NIW korzystają także: organizacje strażnicze i rzecznicze, think tanki, media obywatelskie, uniwersytety ludowe, międzynarodowe domy spotkań, cechy rzemiosł i organizacje rzemieślnicze.

W 2022 r. zostaną uruchomione dwa kolejne rządowe programy wspierania organizacji poradnictwa, w tym m.in. poradnictwa prawnego, obywatelskiego, rodzinnego, psychologicznego, konsumenckiego, a także program dla organizacji zrzeszających ludzi młodych, w tym także młodzieżowych rad przy jednostkach samorządu terytorialnego, samorządów uczniowskich i parlamentów studenckich. Ten ostatni program jest częścią szerszej sekwencji działań rządu wspierających młodzież i organizacje młodzieżowe, w tym np. wzmocnienie młodzieżowych rad przy jednostkach samorządu terytorialnego.

Od 2018 roku Instytut wprowadził nowe zasady realizacji programów, aby uprościć przekazywanie środków publicznych organizacjom pozarządowym oraz zwiększyć szanse organizacji mniej doświadczonych w dostępie do funduszy rządowych. Organizacje nie muszą już wносить wkładu własnego oraz mogą przeznaczyć część dotacji na swój rozwój. Wprowadzone zostały preferencje dla organizacji mniejszych z rocznym budżetem do 100 tys. złotych i z małych miejscowości do 50 tys. mieszkańców. System oceny wniosków o dotacje pozwala na ocenę najciekawszych pomysłów, a nie tylko najlepiej napisanych wniosków. Poszerzona została baza ekspertów oceniających wnioski. Poprzez intensywne działania informacyjne i edukacyjne w formule Akademii NIW wyrównywane są szanse dystrybucji geograficznej dotacji.

WSPÓŁPRACA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I JST PRZY TWORZENIU I FUNKCJONOWANIU KLUBÓW SENIORA/ COOPERACIÓN ENTRE LAS ONG Y ENTIDADES LOCALES EN LA CREACIÓN Y FUNCIONAMIENTO DE CENTROS DE MAYORES

*Jarosław Supera, Członek Zarządu, Polsko-Hiszpańska Fundacja
Współpracy i Rozwoju*

W latach 2018-2021 w dwudziestu czterech konkursach Instytut dofinansował prawie 4 tysiące projektów na sumę nieco ponad 600 mln zł. Wprowadzone we wdrażaniu programów zmiany zwiększyły jego dostępność dla organizacji mniej doświadczonych i z mniejszych środowisk. W największym programie, którym zarządza Instytut czyli w FIO, ponad 60% środków przekazywanych jest organizacjom z budżetem rocznym do 100 tys. zł. i z małych miejscowości do 50 tys. mieszkańców. Według danych z reprezentatywnej próby ponad 30% dofinansowanych organizacji we wszystkich programach aż 48% dotacji trafia właśnie do mniejszych miejscowości. Dystrybucja regionalna pokazuje wprawdzie nadreprezentację podmiotów mających siedzibę na terenie województwa stołecznego (16,5%), jednak najmniej liczne reprezentowane województwa: świętokrzyskie, opolskie i lubuskie wciąż otrzymują ok. 2-3% dotacji w ramach programów zarządzanych przez Instytut.

Reforma systemu wsparcia zapoczątkowana przez rząd Prawa i Sprawiedliwości w 2017 r. przyczynia się do upodmiotowienia szerszego kręgu organizacji obywatelskich działających w różnych obszarach pożytku publicznego. Efekt zmiany widoczny jest po części w obecnym kryzysie spowodowanym wojną w Ukrainie. Duża grupa organizacji pośpieszyła z pomocą uchodźcom nie czekając na dofinansowanie ze środków publicznych.

Trudno w jednoznaczny sposób przypisać pochodzenie nazwy „Klub seniora”. W zbiorach ogólnie dostępnych, praktycznie nie można znaleźć publikacji na temat funkcjonowania tego typu placówek. Dołączamy do materiałów raport zatytułowany „Badanie ewaluacyjne z realizacji programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. Edycje 2016 - 2019’ przeprowadzonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Przeprowadzona przez nas analiza kilkuset jednostek, posiadających jakiegokolwiek swoje odniesienia w Internecie wskazuje wyraźnie iż nazwa Klub Seniora używana jest i była stosowana w Polsce już latach osiemdziesiątych. Działają one w różnych formach, są tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego i funkcjonują w ramach ośrodków pomocy społecznej, samorządowych placówek kultury. Funkcjonują również w formie założonych w tym celu stowarzyszeń i fundacji, przy parafiach, spółdzielniach mieszkaniowych, uczelniach, kołach emerytów i rencistów lub prowadzą działalności w ramach już istniejących organizacji pozarządowych.

Zgodnie ze Słownikiem Jerzyka Polskiego (PWN) słowa „klub” (sportowy filmowy, taneczny itp.....) oznacza: „organizację skupiającą ludzi określonego środowiska, zawodu lub o określonych zainteresowaniach”. W przypadku klubów seniora kryterium rozstrzygającym o przynależności do niego jest kryterium wieku. Praktyka w tej kwestii jest bardzo różna. Pojęcie „senior” nie jest jednoznacznie interpretowane w polskim prawie. Trudno też interpretować słowo organizacja w podanej wyżej definicji jedynie instytucjonalnie. W ostatnim okresie znaczącym atrybutem takich klubów jest „posiadanie” przez seniorów odpowiednio wyposażonego lokalu, zgodnie ze standardami określonymi przez władze publiczne (państwowe /samorządowe).

W referacie poddane zostaną, w tym zakresie, analizie cztery ustawy:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 poz.1057 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 roku o fundacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167).

MIĘDZY PRAWEM A SŁUSZNOŚCIĄ - GRANICE WSPIERANIA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO W PRAWIE PODATKOWYM/ ENTRE LA LEY Y LA EQUIDAD - LOS LÍMITES DEL APOYO A LAS ORGANIZACIONES DE BENEFICIO PÚBLICO EN EL DERECHO TRIBUTARIO

Bartosz Gryziak, Uniwersytet Warszawski

Już Arystoteles odróżniał prawo od słuszności. Na pierwsze składa się ogół norm o charakterze abstrakcyjnym i generalnym – doniosłość tej cechy wiąże się z wynikającym z niej ryzykiem, iż przewidziane rozwiązania nie będą adekwatne w konkretnym i zindywidualizowanym przypadku. W konsekwencji pojawia się potrzeba „poprawiania” prawa w oparciu o zasady słuszności (poczucie sprawiedliwości). O ile zatem stosowanie prawa wymaga znajomości przepisów („litery prawa”), o tyle powoływanie się na zasady słuszności wymaga znajomości jego aksjologii („ducha prawa”).

W toku dziejów różnie prezentowała się wzajemna relacja obu tych czynników – w okresie starożytnym prymat przyznawano zasadom słuszności, które miałyby być realizowane przez prawo i w razie niezgodności między tymi zasadami a prawem należało stosować zasady słuszności. Korygowanie prawa ze względu na zasady słuszności przede wszystkim osłabia jednak swobodę polityczną prawodawcy – okazuje się bowiem, że jest coś ponad jego wolę wyrażoną w ustawie. Zastępowanie starego porządku normatywnego, wraz jego aksjologią, nowym (właśnie w związku ze zmianą ośrodka władzy) jest zjawiskiem, które zachodzi w historii regularnie. Po raz ostatni, w okresie oświeceniowym, koncepcje takie przyniósł pozytywizm prawniczy. Odrywając prawo od słuszności rozwiązał ręce prawodawcy, którego wiązała dotychczasowa aksjologia. W ostatnim czasie zaobserwować należy zjawisko przeciwne – na powrót przyznaje się prymat wartości nad samą literą prawa.

Zjawisko to ma szczególne znaczenie w dziedzinie prawa podatkowego. Biorąc pod uwagę, iż daniny publiczne stanowią dolegliwość w postaci władczego wtargnięcia w sferę majątkowych praw podmiotowych, swoboda prawodawcy w tym obszarze jest szczególnie ograniczona przez konstytucyjne standardy warunkujące wykonywanie władztwa podatkowego, zarówno co do treści, jak i formy przepisów prawa podatkowego. Wskazać należy w szczególności na postulaty sprawiedliwości podatkowej zarówno w ujęciu materialnym (zasada zdolności płatniczej – przedmiotem daniny publicznej mogą być wyłącznie przejawy takiej zdolności, przy czym podmioty wykazujące taką samą zdolność płatniczą powinny ponosić taki sam ciężar podatkowy), jak i formalnym (dotyczącym zasad postępowania organów podatkowych, jak np. ochrona uzasadnionych oczekiwań, czy związanie treścią ustawy).

Szczególnie ciekawym obszarem, którego dotyczyć może kontrapozycja prawa i zasad słuszności jest opodatkowanie działalności pożytku publicznego: ze względu na realizowaną funkcję fiskalną przepisy podatkowe pisane są bowiem z myślą

przede wszystkim o działalności gospodarczej, a nie działalności pożytku publicznego. Wobec tego istnieje graniczące z pewnością ryzyko, iż prawodawca „zapomni” o specyfice organizacji pożytku publicznego, co prima facie narażałoby je na niesprawiedliwe opodatkowanie. Czy wobec tego istnieje możliwość poprawiania podatkowego ze względu na względy słuszności, a jeśli tak, to jakie są ich granice?

W celu odpowiedzi na przedstawiony problem rozważyć należy aksjologię prawa podatkowego – czy rzeczywiście uzasadnione jest dywersyfikowanie sytuacji prawnopodatkowej organizacji pożytku publicznego w porównaniu do podmiotów gospodarczych, a jeżeli tak, to w jakim stopniu? Ustaliwszy ducha prawa, przeanalizować należy, czy znajduje on swoje odzwierciedlenie w jego literze – dla państw członkowskich Unii Europejskiej wspólnym probierzem może być wspólny system podatku od wartości dodanej. W przypadku, gdyby zachodziła rozbieżność między duchem, a literą prawa podatkowego w przedmiocie opodatkowania organizacji pożytku publicznego, zbadać należy czy (a jeśli tak, to w jaki sposób) próbuje się usunąć tę niezgodność w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zebrany w ten sposób materiał badawczy pozwoli ocenić, na ile we współczesnych systemach podatkowych możliwe jest korygowanie prawa podatkowego w oparciu o zasady słuszności w odniesieniu do organizacji pożytku publicznego.

W dniu 1 stycznia 2004 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego przy wsparciu Polsko-Hiszańskiej Fundacji Współpracy i Rozwoju rozpoczęło działalność Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego.

W ramach działalności Centrum utworzona została Szkoła Prawa Hiszpańskiego (obecnie trwa rekrutacja do XVIII Edycji SPH).

Ponadto do zadań Centrum należy między innymi:

- realizacja przedsięwzięć dydaktycznych i zajęć kursowych,
- realizacja wspólnych prac oraz projektów naukowych i badawczych z zakresu prawa europejskiego i innych,
- przygotowywanie wspólnych analiz, raportów i rekomendacji wskazujących na możliwość wykorzystania doświadczeń hiszpańskich w działaniach na rzecz harmonizacji prawa,
- opracowywanie wspólnych publikacji naukowych, przedsięwzięć wydawniczych oraz wymiany informacji,
- organizowanie wspólnych seminariów i konferencji,
- wymiana studentów, doktorantów i pracowników naukowych.

Zadania powyższe mogą być realizowane z udziałem i w porozumieniu z innymi uczelniami oraz jednostkami krajowymi i zagranicznymi.

Więcej informacji o działalności Centrum oraz bieżących i planowanych wydarzeniach:

Kontakt:

Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warszawski
Collegium Iuridicum III
ul. Oboźna 6, pokój 2.04,
00-332 Warszawa

https: Centrum Prawa Hiszpańskiego i Europejskiego - WPiA (uw.edu.pl)

email: sph@wpia.uw.edu.pl; m.supera@wpia.uw.edu.pl

fb: <https://www.facebook.com/Centrum-Prawa-Hisza%C5%84skiego-i-Europejskiego-101196768505332>

XIX EDYCJA SZKOŁY PRAWA HISZPAŃSKIEGO ZAPRASZAMY DO UCZESTNICTWA!

Studia w Szkole trwają dwa semestry. Zajęcia odbywać się będą na Wydziale Prawa i Administracji UW w wybranych tygodniach w systemie zjazdowym w: czwartki i piątki w godzinach 16.00-20.00 oraz w soboty w godzinach 10.00-14.00 w 9 modułach:

- Prawo konstytucyjne (Derecho constitucional)
- Prawo cywilne (Derecho civil)
- Prawo handlowe (Derecho mercantil)
- Prawo finansowe (Derecho financiero)
- Prawo administracyjne (Derecho administrativo)
- Prawo pracy (Derecho laboral)
- Prawo karne (Derecho penal)
- Prawo procesowe (Derecho procesal)
- Prawo Unii Europejskiej (Derecho de la Unión Europea)

Po zakończeniu wykładów w ramach każdego z 9 modułów Studenci będą mogli wziąć udział w **części ćwiczeniowej** zajęć do każdego modułu. Ćwiczenia będą się odbywały on-line w wymiarze 4 razy po 1 godzinie do każdego modułu zgodnie z harmonogramem podanym na pierwszym zjeździe w wybrane czwartki i piątki w godzinach 18.00-19.00.

Studia przeznaczone są dla studentów i absolwentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, innych wydziałów UW oraz zainteresowanych studentów lub absolwentów innych uczelni wyższych.

Rekrutacja trwa! Szczegóły dotyczące rekrutacji na rok 2022/23 znajdują się na stronie:
bit.ly/SzkolaPrawaHiszpańskiego

Odwiedź nas na Facebooku:

fb.com/Centrum-Prawa-Hiszpa%C5%84skiego-i-Europejskiego-101196768505332

linkedin: <https://www.linkedin.com/in/centrum-prawa-hiszpa%C5%84skiego-i-europejskiego-u-niwersytet-warszawski-293ba221b/>